INTRODUCERE

"*Specificul naturii nordice se află în individualizarea clară a elementelor ei fundamentale, a accentului ei dramatic. Aceasta face ca veridicitatea caracterului ei să fie mai pregnant decât altundeva, de pildă în regiuni sudice.*

Orice petec de pământ este, prin felul lui, rezultatul conlucrării armonice dintre forţele pământeşti cu cele cereşti. El receptează pregnanţa elementară din poziţia lui faţă de Soare. Unghiul sub care cade raza Soarelui într-o anumită regiune a Pământului este expresia matematică a unei sume de entităţi fizice, sufleteşti şi spirituale.

În natura nordică se observă imediat că ea a devenit ceea ce este prin efectul potenţat al luminii şi întunericului. Ea este rezultatul armoniei unor forţe contrare. În aceasta constă înlănţuirea ei dramatică, patosul ei elementar.

Contrastele sunt puternice. Acul pendulului oscilează mult de ambele părţi. În nordul Norvegiei soarele nu apune timp de câteva săptămâni, el stă pe cer ca soare al miezului nopţii tot timpul verii – la fel pe timpul iernii, el nu răsare timp de câteva săptămâni.

În sudul Norvegiei, unde vara Soarele apune pentru câteva ore, acest efect al lui se atenuează sub forma «nopţilor albe». Acesta este patosul elementar al naturii nordice bazat pe starea de veghe a Soarelui.

În nopţile de vară, Soarele apune doar pentru câteva ore, patru sau cinci. Mâncarea de seară rămâne pe loc, el [Soarele] se estompează puţin şi se luminează după miezul nopţii de razele dimineţii. Stelele nu au suficientă forţă să apară pe cer. Natura nu doarme. Ea visează. Atmosfera nopţilor albe este una fantastică, frumoasă şi măreaţă. Nu îndrăzneşti să vorbeşti tare, ci doar în şoaptă. Preferi să taci. Preferi să fii singur. Dar în această singurătate te simţi purtat în lumi îndepărtate."[1]

Astfel îşi începea Ernst Uehli, în 1924, prelegerea cu titlul *Impresii din natura nordică*, ce precede lansarea volumului îndelung lucrat intitulat *Mitologia nordic-germanică în perspectiva misterelor*.

Iar acum îmi permit să îi continui fraza, spunând că, atunci când vorbim despre mitologia nordică, despre civilizaţia vikingă, parcă suntem purtaţi într-o altă lume, plină de creaturi neştiute până acum, nebănuite şi pline de farmec. Este adevărat, în ultimul deceniu lumea aceasta a căpătat o aură de vedetă, prin publicarea volumelor lui **J. R. R. Tolkien** şi, mai ales, prin ecranizarea cărţilor acestuia. Tolkien, lingvist şi filolog, şi-a dedicat viaţa "fabricării" miturilor, reuşind să îmbine şi să aducă în faţa cititorilor o fărâmă din trecutul îndepărtat al vikingilor. Personajele imaginate de Tolkien sunt bazate pe scrieri reale, făpturi ce erau considerate odinioară ca făcând parte din viaţa popoarelor scandinave. Deşi Tolkien creează,

[1] Ernst UEHLI, *Mitologia nordic-germană in perspectiva misterelor*, editura Saeculum I. O., Bucureşti, 2001, p. 3

într-adevăr, un nou univers, acesta nu este, însă, în totalitate originală (Tolkien nu a avut niciodată pretenția ca întreaga sa opera să fie în totalitate creație proprie), lumile elfilor si ale hobiților fiind o transcriere a universului nordic. Piticii, elfii, giganții, toate aceste creaturi existau în conştiința şi în viața de zi cu zi a populației nordice de acum mai bine de o mie de ani. Şi nu numai, aceste personaje fabuloase putând fi întâlnite în cultura diverselor popoare.

Lucrarea de față îşi propune să prezinte miturile populației scandinave, în perioada ei vikingă (750-1050 p. Ch.), analizând cu precădere mitul escatologic, Ragnarök-ul, prin comparație cu mitologia şi mentalitatea greacă şi creştină.

Ceea ce m-a determinat să încep un studiu mai aprofundat al acestei civilizații nordice a fost un lung şir de întrebări apărute cu timpul, născute din dorința de cunoaştere a unor noi civilizații, în afara celor clasice. Astfel, întrebări precum: cine sunt vikingii?, în ce credeau?, care erau riturile în Scandinavia? şi, în special, de ce ştim atât de puține despre religia vikingă? îşi căutau răspunsul. Probabil că ceea ce m-a atras cel mai mult a fost tocmai acest dezinteres față ce o religie fascinantă.

Cercetarea a fost uşor anevoioasă, de vină fiind accesul îngreunat la sursele necesare. Traducerile găsite în România sunt fie ale unor surse cu credibilitate îndoielnică, fie sumare, lacunare. Miturile vikingilor sunt traduse sub forma basmelor româneşti dintr-o încercare de adaptare a limbajului la cultura populară românească, ceea ce este un lucru greşit, astfel pierzându-se întreaga savoare a stilului narativ scandinav.

Ceea ce prezintă această lucrare nu este ceva revoluționar. Nu mi-am propus să zdruncin credințe, să lansez teorii ale conspirației sau să pun la îndoială dogme. Scopul este de prezentare a miturilor, urmată de o scurtă comparație cu două dintre cele mai cunoscute mituri ale cosmogoniei şi escatologiei. Dimensiunile studiului în cauză sunt modeste față de complexitatea temei alese, însă acest studiu se doreşte a fi doar o introducere în minunatul univers scandinav.

Primul capitol îşi propune o familiarizare a cititorului cu noțiunea de “viking”, o scurtă cronologie a raidurilor lor în Europa, urmate de întemeierea diverselor oraşe din centrul Europei. După cum se va observa în capitolul I, intitlat “Să vorbim despre vikingi”, studii ample despre scandinavi au fost întreprinse încă din secolul XIX, în Anglia, Germania, Norvegia, Danemarca, Islanda, aceste lucrări neajungând şi la noi, probabil din lipsa interesului editorilor români față de acest subiect. Una dintre cele mai importante lucrări este cea realizata de frații Grimm, folosind o metodă novatoare pentru secolul XIX: *interviul*. Pe baza fişelor întocmite, ei au putut realiza una dintre cele mai elaborate studii privind religia scandinavă, „poveştile” fiind înglobate în două volume ale „Mitologiei germanice”.

Capitolul II are menirea de a prezenta cititorului mitul creației şi principalii zei. Am considerat importantă crearea acestui capitol, pe o întindere destul de mare, deoarece nu poți vorbi despre escatologie

fără a avea habar de „fişa tehnică” a fiecărui zeu implicat în marea conflagrație. De asemenea, mitul creației este foarte important, metoda aleasă pentru modelarea lumii având un rol esențial în prevestirea „Amurgului zeilor”.

Dintre zeii prezentați îi menționez pe Odin, Thor, Baldur, Heimdall şi ultimul, dar cel mai important prin rolul pe care i-l atribuie celelalte divinități, Loki. Tocmai pentru că este zeul care îşi aduce cel mai mare aport la Ragnarök, am ales să îl prezint ultimul, făcând asfel trecerea spre capitolul III.

Povestirea singulară a mitului escatologic este, practic, imposibil de realizat. Ca orice mit, acesta este presărat cu simboluri care au fost şi continuă să fie analizate. Şi dacă au fost căutate şi dezvăluite simbolurile, este imperativ de prezentat şi mentalitatea nordică, cea care a creat aceste mituri. Cauzele care au generat o asemenea viziune asupra sfârşitului au fost cele care m-au determinat să încep un astfel de studiu, prin unicitatea şi originalitatea felului în care nordicul percepe mediul său înconjurător. Şi pentru ca această originalitate să poată fi percepută mai bine, am considerat necesar să fac o scurtă comparație cu mentalitatea greacă, cu care suntem atât de obişnuiti în urma lecturii, în şcoală, liceu, facultate, a legendelor lor.

Iar încheierea nu putea fi alta decât prin aducerea în scenă a creştinismului, cel care se face direct răspunzător de „moartea” mitologiei vikinge.

Pentru realizarea acestei lucrări m-am folosit atât de textele fundamentale ale civilizației vikinge, *Eddele* şi *Saga*, cât şi de cercetările întreprinse de frații Grimm (*Teutonic Mythology*), de Andreas Munch (*Norse mythology*), Ernst Uehli (*Mitologia nordic-germana in perspective misterelor*), a cărei lucrare m-a ajutat în identificarea şi descifrarea simbolurilor, cât şi în paralelismul dintre zeii vikingi şi creştinism. De asemenea, lucrările lui Régis Boyer (*Les Vikings, Histoire, Mythes, Dictionnaire*; *Yggdrasill. La religion des anciens Scandinaves*) au fost unele dintre scrierile care m-au motivat să continui studiul atunci când întrebările mele se loveau de uşi închise. Şi, desigur, lucrarea lui R. B. Anderson (*Norse mythology or the religion of our forefathers*) a fost una dintre lecturile pe care le-am apreciat şi îndrăgit începând de la primele rânduri.

CAPITOLUL I
- SĂ VORBIM DESPRE VIKINGI -

În ansamblul lor, scandinavii (indiferent de origine) s-au instalat pe teritoriile numite astăzi Suedia, Danemarca şi Norvegia din vremuri imemorabile: ei au fost supuşi unei indo-europenizări complete către 3.000 a. Ch. şi au intrat în epoca bronzului începând din 1.800 a. Ch. Această ultimă perioadă este pasionantă, fiind determinantă în realizarea celebrelor gravuri rupestre. Urmează epoca fierului, împărțită în trei perioade, în funcție de influența majoră exercitată asupra Nordului de către celți (din anul 400 a. Ch. până la începutul erei noastre), de către romani (de la începutul erei noastre până în jurul anului 400 p. Ch.) şi de către germanii continentali (din 400 p. Ch. până pe la 800 p. Ch.). Epoca vikingă (de la 750 la 1050 p. Ch.) încoronează întregul.

Mitologia nordică este cea a popoarelor de descendență germanică. Acest grup este format din germani, olandezi, danezi, suedezi, norvegieni, englezi etc. Alte popoare şi-au adus contribuția la tradiția mitologică a regiunii, cum ar fi locuitorii coastei baltice: pruşii, lituanienii şi letonii. Mai în nord, avem influențele finlandezilor şi laponilor din Suedia şi Norvegia.

Toate aceste popoare au dat naştere la ceea ce astăzi cercetatorii au ajuns să definească drept **MITOLOGIE NORDICĂ**.

Este dovedit faptul că încărcătura aceasta covârşitoare de mitologii, supraviețuind din nordul Europei, este scandinavă şi islandeză la origine.

Influența vikingă poate fi urmărită până în tundra siberiană, printre triburile nomade aflate la granița Europei cu Asia.

Pentru a ne putea face o idee despre această influență, ar trebui să lărgim puțin orizontul şi să ne indreptăm atenția asupra mitologiei slave. Majoritatea zeilor slavi nu reprezintă mai mult decât simple nume şi puțina informație pe care o deținem legată de cultul lor este o consecință a pătrunderii forțate a creştinismului. În Rusia, convertirea lui Vladimir din 989 p. Ch. la credința ortodoxă a implicat distrugerea templelor păgâne din Kiev. Din fericire, cronicarii acestui eveniment au notat cultul ciudat al zeului tunetului, Perun, şi al zeului turmelor, Veles. Fără aceste mărturii, puținele noastre cunoştințe ar fi inexistente. Chiar şi în aceste condiții, există dificultăți în descifrarea credințelor păgâne ale lui Vladimir de dinaintea convertirii sale la creştinism. El era de descendență suedeză, iar statul rus de pe râul Nipru, condus de el, era un „produs” al explorărilor vikinge. De aceea, este foarte posibil ca zeul slav al tunetului să fi absorbit foarte multe caracteristici ale mitologiei lui Thor, corespondentul său scandinav.

Deşi existența unui zeu local al tunetului este indiscutabilă înaintea sosirii vikingilor pe la 860 p. Ch., importanța războinicilor nordici în Novgorod şi Kiev a făcut inevitabilă asocierea zeului rus cu corespondentul său germanic.

Pătrunderea noii religii, brutală în unele zone, a dus la inexistența mărturiilor scrise ale diverselor culte europene, cum ar fi mitologiile balcanice. Deoarece miturile nu au fost scrise niciodată, ele fiind transmise, în general, pe cale orală, influențele creştinismului şi, pe alocuri, ale culturii islamice, au dus la înlocuirea firului narativ al poveştilor din străbuni.

Adevărul este că mitologia europeană a scăpat de soarta celorlalte mituri baltice doar atunci când accidentele istorice au determinat scrierea acesteia. În cazul mitologiei celtice, norocul a fost cu călugării creştini din Irlanda, care au transmis cântecele (Saga)[2] antice. O mare parte a mitologiei germane ar fi fost pierdută dacă n-ar fi fost eforturile învățatului islandez **Snorri Sturluson**.

La trecerea în secolul al XIII-lea, **Snorri Sturluson** a scris un manual pentru poeți despre lumea zeilor germanici, dând explicații detaliate ale vechilor mituri. El amintea de era marilor poeme vikinge, între aproximativ 750 şi 1050 p. Ch., când o tradiție viguroasă a fost formată în jurul faptelor eroice ale lui **Odin**, **Thor** şi **Freyja**. Încă neatinşi de creştinism, neliniştiții şi aventurierii nordici (danezi, norvegieni şi suedezi) au ridicat pânzele şi au plecat în căutarea pământurilor numai bune pentru jafuri. Flotele create au dus războaie de cucerire cu Franța (842) şi Anglia (866). Cei mai afectați de călătoriile sângeroase ale vikingilor au fost irlandezii, când, în 836, invadatorii au pus bazele unui „popas” permanent în rutele lor piratereşti, pe actuala locație a Dublinului.

Nu este de mirare că agresivilor războinici le plăcea să audă poveşti despre Odin, cel cu un singur ochi. Această căpetenie a zeilor germanici a exercitat o fascinație specială ca „tată al măcelului”. Îi împărțea pe cei căzuți pe câmpul de bătălie cu **Freya**, zeița fertilității. Tot **Odin** îi inspira pe îngrozitorii luptători (berserkeri) să se avânte în bătălie cu o rapiditate ce îi făcea să treacă aproape neobservați până în momentul atacului. Când regele danez Harald Wartooth s-a plâns de nestatornicia lui **Odin**, de felul în care zeul împărțea norocul în bătălie, pentru ca apoi, fără vreun semn, să îl ia înapoi, zeul războiului a spus: „Lupul cel gri păzeşte sălile zeilor!”[3]. Adunarea în Walhalla a războinicilor omorâți pe câmpul de luptă era unica soluție pe care **Odin** a simțit să o folosească sub presiunea constantă a **Ragnarök**-ului, „Amurgul zeilor”. Aceşti războinici morți, *Einherjar*, erau necesari în lupta finală de pe câmpul Wiegrid, unde majoritatea vor cădea în ciocnirea dintre zei şi giganții gheții. Însuşi **Odin** era predestinat să fie ucis de lupul Fenrir, progenitura monstruoasă a zeului focului şi al înşelătoriei, **Loki**, şi a uriaşei gheții, Angrboda.

[2] Poveştile, miturile vikingilor au fost transmise, întâi de toate, pe cale orală, sub forma unor cântece, denumte generic Saga. Odată cu transcrierea acestora, denumirea a fost păstrată şi pentru mărturiile scrise.

[3] Cu alte cuvinte, decizia lui Odin nu trebuie contestată, deoarece el decide cine şi când ajunge în Valhalla, în ce fel, atunci când este vorba de soarta unui războinic.

Dacă Harald Warthoot a acceptat asta ca un răspuns adecvat, este incert, din moment ce **Odin**, care era vizitiul său, l-a străpuns pe rege cu sabia si l-a împins afară din car.

Era toporului-era sabiei, ce prevestea apropierea catastrofalei zile a „Amurgului zeilor”, trebuie să fi părut ca o descriere perfectă a timpurilor contemporane cu pribegii vikingi. Dar pentru cei ce s-au stabilit în colonii, ca fermieri sau negustori, un zeu alternativ era **Thor**, fiul lui **Odin**. Deşi „alergic” la uriaşii gheții, **Thor** este reprezentat în scrierile vikinge (Saga) drept o persoană onestă şi deschisă, sinceră. Era foarte popular printre coloniştii islandezi, ce se refugiaseră aici pentru a scăpa de adepții sângeroşi ai lui **Odin**.

Thor era o prezență supranaturală liniştitoare, atât în momentele de criză divine, cât şi în cele umane, fie ele amenințări ale uriaşilor asupra zeilor, fie ale tiranilor locali asupra fermierilor, fie chiar a mult prea zeloşilor misionari creştini asupra templelor păgâne. Mereu la îndemână îi era ciocanul-tunet, *Mjollnir*, un obiect magic, cu multe proprietăți, cu putere mare de distrugere, fertilitate şi înviere. Nu este de mirare că **Thor** a devenit un zeu mai important decât **Odin** la sfârşitul erei vikinge, cu aproape un secol înainte de convertirea la creştinism a Scandinaviei, eveniment ce a dus la uitarea treptată a religiei nordicilor.

Interesul pentru mitologia vikingă a renăscut în epoca victoriană, când însăşi regina avea o afinitate pentru poveştile moralizatoare şi pline de aventuri ce se găseau în Saga. Entuziasmul care i-a cuprins pe englezi în secolul XIX poate fi observat prin numărul mare de romane, poezii, articole dedicate acestui subiect, dar şi prin genealogiile fabricate, însăşi regina Victoria găsindu-şi descendența în marele Odin. Popularitatea miturilor vikinge a determinat universitățile de prestigiu britanice, Oxford şi Cambridge, să adauge în curricula academică studii despre vechii nordici.

Miturile vikinge au fost popularizate în Germania cu ajutorul lui Richard Wagner, cu opera *Inelul Nibelungilor*, care a fost jucat pentru prima dată în 1876, la Bayreuth. Această punere în scenă a mitologiei nordice, bazată pe povestea de dragoste dintre Sigurd si valkyria Brunhilda, a fost şansa perfectă a național-socialiştilor de a-şi găsi legitimarea mişcării în vechea istorie eroică a nordului. Inițial susținut financiar de regele Bavariei, spectacolul a căpătat un caracter anual, devenind aproape un ritual german modern.

La sfârşitul secolului XIX, misticismul mitului creat de Wagner a fost adoptat de filosofia elitistă a omului superior, şi o nouă formă a naționalismului a luat naştere. Se credea că poporul german este descendent al Arienilor, o rasă superioară responsabilă de toate realizările omenirii. A fost doar un pas până la identificarea vikingilor mitici cu această rasă germanică pură. Această asociere a fost dusă la extrem de Adolf Hitler şi de Partidul Național Socialist, după înfrângerea Germaniei în Primul Război mondial. Naziştii erau interesați să creeze noi ritualuri culturale, în acest scop fiind construite arene speciale ce trebuiau să se asemene cu *Thing*-ul nordic (locul de întâlnire al zeilor). Aici urma să aibă loc o nouă punere

în scenă care includea parade, cântări ale imnurilor naziste, prezentarea programelor partidului etc. Numele Viking a fost utilizat pentru un regiment nazist de voluntari norvegieni, iar propaganda nazistă făcea uz de imaginea vikingilor la fiecare afiş folosit.

După cel de-al doilea război mondial, mitologia nordică intră iar într-un con de umbră poate tocmai din cauza propagandei naziste, căpătând un caracter negativ, totalitar, indezirabil. Însă după aproximativ douăzeci de ani, literatura şi-a întors din nou fața spre vikingi, găsind în universul scandinav noi surse de inspirație.

CAPITOLUL II

- DE LA GINNUNGAGAP LA LOKI -

Mitologia nordică este grandioasă şi tragică. Tema principală este lupta perpetuă a forțelor generoase ale naturii împotriva elementelor vătămătoare, şi, de aceea, nu are caracter idilic, aşa cum au credințele sudice, unde oamenii se puteau încălzi la soare şi fructele pământului creşteau la îndemâna lor.

Era normal ca pericolele întâmpinate la vânătoare şi pescuit, sub cerurile nemiloase ale Nordului, şi suferința cauzată de iernile lungi şi geroase, când soarele aproape că nu strălucea niciodată, i-au făcut pe vechii scandinavi să considere gheața şi frigul spirite răuvoitoare; şi, din acelaşi motiv, invocau cu fervoare influențele binefăcătoare ale căldurii şi luminii.

Când scalzii, poeții care au transmis timp de generații Eddele şi Saga, au fost rugați să povestească despre crearea lumii, ei au spus că, la început, când nu era nici pământ, nici apă, nici aer, când întunericul se odihnea peste toate, exista o ființă puternică, numită Tatăl Suprem, pe care ei şi-o imaginau vag ca fiind necreată şi nevăzută, dar care putea crea totul prin simpla gândire a lucrului.[4]

Potrivit *Völuspâ*, la începutul lumii exista haosul, marele abis, Ginnungagap. „Aici nu era apă, nu era iarbă, nu era grăunte de nisip ori piatră; nu era lumină, nu era întuneric, nu era sunet şi nu era tăcere. Ginnungagap nu avea formă, dar nu era gol – nu cuprindea nimic şi în el se afla totul."[5] Dar cum nimic în univers nu rămâne neschimbat şi totul se află într-o continuă mişcare, au apărut, nu se ştie exact când şi cum, două lumi opuse: tărâmul focului originar sau ***Muspellsheim*** (care s-ar traduce prin „Casa Distrugătorilor lumii"), situat la sud, unde nu puteau trăi făpturi obişnuite, deoarece focul mistuia totul. Chiar şi zeii se fereau să se apropie de acest tărâm. Aici era cald şi lumină, iar granițele acestui tărâm erau în permanență păzite de uriaşul-flacără Surtr. Acest uriaş îşi învârtea cu violență sabia arzândă şi trimitea în văzduh scântei care cădeau cu şuierat pe blocurile de gheață de pe fundul abisului, topindu-le parțial cu căldura lor.[6]

Cealaltă lume, situată la nord, se numea ***Nivellheim*** (***Niflheim***) şi era întru totul opusă. Aici domneau frigul, gerul cumplit – ghețuri nesfârşite se întindeau şi ceața învăluia totul. În centrul acestei lumi clocotea izvorul ***Hvergelmir***, un „cazan" imens, din ale cărui ape izvorau douăsprezece râuri cunoscute ca ***Elivagar***. Pe măsură ce aceste râuri înaintau în cursul lor, îndepărtându-se de sursă şi întâlnind vânturi reci, tăioase, ce veneau dinspre marele abis, au început să se transforme în blocuri de

[4] Asemănarea cu Geneza creştină este evidentă, dat fiind faptul că scalzii încă îşi mai făceau cunoscute cântecele în plină expansiune a creştinismului pe tărâmurile nordice. Întrepătrunderea celor două credințe, cea păgână şi "cea dreaptă", este inevitabilă, de aceea studiul mitologiei scandinave trebuie să ia în considerare şi înlocuirea unor vechi mituri cu elemente noi.

[5] Elena-Maria MOROGAN, *Mitologia nordică. Mituri şi legende*, editura Encicolpedică, Bucureşti, 1992, p. 5

[6] „***Great Surtur, with his burning sword,/ Southward at Muspel's gate kept ward,/ And flashes of celestial flame,/ Life-giving, from the fire-world came.***" (J. C. JONES, *Valhalla*) – H. A. GUERBER, *Myths of the Norsemen*, Geddess&Grosset, London, 2008, p. 22

gheață, ce se rostogoleau în adâncurile incomensurabile ale Marii Despicături, scoțând zgomote puternice, asemănătoare tunetelor.

Pe măsură ce aburii se ridicau din abis sub formă de nori, aceştia se întâlneau din nou cu frigul atotcuprinzător, schimbându-se în brumă sau promoroacă, care, strat cu strat, a început să umple spațiul central. Astfel, prin continua interacțiune a căldurii cu frigul şi, probabil, prin voința Tatălui Suprem[7], cel necreat şi nevăzut, au luat naştere primele două creaturi primordiale: uriaşul ***Ymer/Ymir/ Orgelmir***, personificarea oceanului înghețat[8], şi vaca ***Audhumla*** (ceea ce s-ar traduce prin „Bătrâna vacă"), din al cărei lapte (din ugerele sale curgeau patru râuri de lapte) se hrănea Ymir. Dar cum vaca Audhulma trebuia şi ea să se hrănească, aceasta a început să lingă uriaşele blocuri de gheață din care, încetul cu încetul, au început să se contureze forme, până s-a întruchipat o ființa întreagă, ***Buri***, „o făptură minunată, un zeu puternic şi frumos"[9].

În timp ce Audhulma descoperea din gheață primul zeu, Ymir adormise. Şi din sudoarea sa au luat ființă un fiu şi o fiică, iar picioarele lui Ymir au creat un uriaş cu şase capete, ***Thrudgelmir***, care, curând dupa „naşterea" sa, l-a creat pe uriaşul ***Bergelmir***, din care se trag toți uriaşii.

Când uriaşii au conştientizat existența zeului Buri şi a fiului acestuia, ***Börr*** (născut), au început un război împotriva lor, deoarece giganții şi zeii reprezintă două forțe opuse ce nu pot trăi împreună. Lupta dintre aceste două forțe a continuat mult timp, niciuna dintre părți neavând un avantaj considerabil, care să o ajute să câştige războiul, până când ***Börr*** a luat-o de soție pe ***Bestla*** (fiica uriaşului Bölthorn – ghimpele răului), iar din căsătoria lor s-au născut trei fii: ***Odin*** (spiritul), ***Wile*** (voința) şi ***We*** (sacrul) – cei trei zei din care avea să se tragă tot neamul zeilor, stăpâni şi paznici ai Lumii- zeii ***Aseni/Aesir***[10] (coloane şi susținători ai lumii).

Imediat, aceşti trei fii s-au alăturat tatălui în lupta împotriva uriaşilor gheții şi au pus capăt războiului, ucigându-şi duşmanul principal, pe Ymir. În timp ce acesta se prăbuşea la pământ, fără viață, sângele îi curgea râuri, producând un potop în care aveau să piară înecați toți giganții, cu excepția lui Bergelmir, care a scăpat cu ajutorul unei bărci şi s-a refugiat, împreună cu soția lui, la capătul lumii. Aici a fost creată o nouă lume, numită ***Jötunheim*** (casa uriaşilor), unde a început existența unei noi rase de giganți ai gheții, care căutau vrajbă şi erau mereu pregătiți să îşi părăsească ținutul şi să se aventureze în raiduri asupra teritoriului zeilor.

---

[7] Referințele diferă privind apariția celor două ținuturi, însă marea majoritate vorbesc despre o voință supremă. Acest fapt poate fi pus pe seama pătrunderii creştinismului în Nord, ceea ce a alterat miturile originale.

[8] „***In early times,/ When Ymir lived,/ Was no sand, nor sea,/ Nor cooling wave;/ No earth was found,/ Nor heaven above;/ One chaos all,/ And nowhere grass.***" (*Edda lui Saemund)* – H. A. GUERBER, *Myths of the Norsemen*, Geddess&Grosset, London, 2008, p. 23

[9] Elena-Maria MOROGAN, *op. cit.*, p. 5

[10] În vechea limbă scandinavă, cuvântul zeu se traduce prin ***áss*** (pl. ***aesir***), iar zeiță ***ásynja***.

Spectaculozitatea lumii vikinge se poate observa încă de la mitul creării lumii, deoarece aceasta nu este o modelare obişnuită, ci este una sângeroasă, crudă, s-ar putea spune chiar barbară. Trebuie menționat că rădăcina cuvântului *viking* vine de la verbul a prăda, a jefui, iar *vikingr* înseamnă pirat. Această denumire se probează şi prin concepția lor privind crearea lumii. Astfel, cei trei zei Aseni principali, ***Odin***, ***Wile*** şi ***We***, odată încheiată lupta ancestrală, încep să modeleze pământul din corpul lui Ymir: sângele curs din răni a format mări şi fluvii; fiecare bucată din trupul mort au frământat-o ca şi cum ar fi argilă moale – astfel s-au creat dealurile, câmpiile, albiile râurilor. Din oasele uriaşului au modelat stâncile şi munții, din dinți s-a conturat coasta mării, din păr au creat pădurile şi iarba, din măduva oaselor a apărut neamul piticilor. Acum lumea era creată, dar nu avea cer. Cei trei zei şi-au strâns puterile şi au ridicat țeasta uriaşului, astfel încât ea a devenit o cupolă deasupra pământului. Iar pentru a o păzi şi sprijini veşnic, au fost chemați patru pitici, ce au fost denumiți Öster (Est), Väster (Vest), Norr (Nord) şi Söder (Sud).

Fiii lui Börr au luat apoi creierul lui Ymir şi l-au aruncat în tării, formând astfel norii pufoşi.

Totul era gata acum, dar nimic nu se putea zări, căci era beznă adâncă şi noapte nesfârşită. Atunci cei trei zei au prins scântei din focul nestins al Muspellsheim-ului şi le-au aruncat pe boltă. Astfel au fost create stelele. Iar cele mai strălucitoare scântei au fost strânse pentru a se făuri Soarele (***Sol***) şi Luna (***Mani***), pentru care au fost construite care speciale de aur, frumos împodobite.

Dar cum răul este mereu pe urmele binelui, sperând să îl distrugă, străvechii locuitori ai tărâmurilor nordice au imaginat o cursă celestă continuă, în care Soarele şi Luna sunt urmăriți de lupii sălbatici ***Sköll*** (repulsia) şi ***Hati*** (ura), al căror singur țel este de a ajunge şi înghiți minunatele obiecte strălucitoare din fața lor, pentru ca lumea să cadă iaraşi pradă întunericului primordial.

Se spune că, din când în când, lupii îşi ajung din urmă prăzile, înghițindu-le, astfel producându-se eclipsele. Apoi, oamenii, speriați de ceea ce se petrece, scot zgomote asurzitoare care sperie lupii, aceştia scăpând prada. Astfel salvați, cei doi aştri îşi reiau cursul, zburând mai rapid decât înainte.

După ce au terminat de împodobit bolta cerească, Asenii au hotărât ca o regiune întinsă, mărginită de mare, să fie dată uriaşilor, de vreme ce Bergelmir deja se adăpostise în acea parte izolată a lumii. Iar la urmă au împrejmuit o parte din lume cu imensele sprâncene ale lui Ymir, care pe loc s-au transformat în stânci inaccesibile. Această regiune a fost numită ***Midgård*** („Ținutul de mijloc”) şi avea să fie locuită de oameni. Iar deasupra norilor Asenii au construit ***Asgård***-ul, cetatea zeilor[11]. Aici se aflau palate şi clădiri

[11] Asgård-ul este descris în amănunțime în textele scandinave, zeii având acolo propriile teritorii, câmpii şi palate. Zeii discutau problemele importante pe câmpia Idavill, în mijlocul Asgårdului. Asgårdul se afla în arborele lumii, Yggdrasil. Descrierile îl plasează de obicei în vârful coroanei, dar în unele mituri se spune că se află sub rădăcinile acestuia. Tărâmul Asgård este legat de cel al oamenilor prin podul Bifröst. În Asgård veneau şi morții demni de cinstire, mai ales cei ucişi în lupte. Fiecare zeu îşi avea propriul său palat. Cel mai important dintre acestea, numit Valhalla, era cel al lui Odin. Toți războinicii scandinavi sperau să ajungă acolo după moarte, ca să ia parte la ospețe şi bețiii nesfârşite. Asgård a fost invadat de uriaşi în timpul bătăliei apocaliptice Ragnarök.

neînchipuit de mândre. Cea dintâi dintre ele era ***Gladsheim***, cea mai frumoasă zidire care a fost ridicată vreodată[12]; aici se aflau douăsprezece tronuri de aur şi cel mai înalt dintre ele era cel al lui Odin.

Zeii, cărora le sunt aduse omagii divine, sunt în număr de doisprezece, iar numele lor sunt ***Odin, Thor, Balder/Baldur, Tyr, Brage, Heimdall, Höder, Vidar, Vale, Uller, Forsete, Loki***. În această listă nu sunt incluşi ***Njord*** şi ***Frey***, deoarece ei aparțin divinităților vane (zeii apelor), şi au fost primiți printre Aseni în urma unui tratat prin care Njord a fost predat ca ostatic, împreună cu fiul său, Frey, şi fiica sa, Freya.

Ca zeițe, descoperim un număr de douăzeci şi şase, care locuiesc în ***Vingolf***. Sala festivităților zeilor se numeşte ***Valhalla***. Sulițe îi sprijină tavanul. Acoperişul este făcut din scuturi, iar zale acoperă pereții.

În partea cea mai îndepărtată se întindea, peste cer, ***Bifröst***, cel care mai era numit şi „Calea tremurândă" şi căruia oamenii îi spun curcubeu. Acesta este podul pe care zeii l-au construit între Midgård şi Asgård, drumul între pământ şi cer. (a se vedea **Anexa 1**).

Deşi ceea ce este expus mai sus pare pură mitologie, scopul analizei mele este de a arăta că toată ideologia mistică a vikingilor are legătură cu Sfârşitul. Tot ceea ce gândeau, tot ceea ce făceau era dedicat momentului final, ***Ragnarök*** („Amurgul zeilor"). Toate faptele zeilor şi ale eroilor (foarte mulți la număr, dealtfel) aveau consecințe pe termen lung, toate gândurile şi vorbele lor anunțau şi pregăteau lupta finală. Chiar şi crearea lumii este o cauză a venirii Amurgului zeilor. Uciderea şi sfâşierea uriaşului Ymir este văzută ca o prevestire a ceea ce se va întâmpla cu Odin, la final. Şi ceea ce merită subliniat din plin este că populația scandinavă nu numai că era conştientă că amurgul zeilor are să vină, dar ştiau şi cum pot ajunge în fiecare dintre "tabere" (eroii, războinicii ce îşi găseau sfârşitul în luptă, ajungeau în Valhalla, cetatea celor vrednici, în timp ce oamenii care mureau de boală sau de bătrânețe ajungeau în Helheim şi luptau, la final, de partea răului). Ştiau cum se vor desfăşura bătăliile, cine va muri dintre zei şi cum, în ce chinuri şi cine va ieşi învingător la final.

Universul scandinav avea nouă lumi suprapuse, legate între ele de arborele lumii, Yggdrasil, care le străbătea pe toate. Sub rădăcinile lui Yggdrasil se afla ținutul subpământean al lui Hel. Între acestea două se aflau: tărâmul zeilor Vani, Vanaheim; ținutul uriaşilor de gheață, Jotunheim; lumea uriaşilor de foc, Muspelheim; lumea elfilor întunecați, Svartalfheim; lumea elfilor, Alfheim; lumea piticilor (gnomilor), Nidavellir; şi lumea oamenilor, Midgård. Midgård era înconjurat de un ocean şi de un zid de aparare construit de zei pentru a-i apara pe oameni de giganți. La fiecare rădăcină a lui Yggdrasil se aflau izvoare

[12] Elena-Maria MOROGAN, *Mitologia nordică. Mituri şi legende*, editura Encicolpedică, Bucureşti, 1992, p. 5

sacre – al sorții, al înțelepciunii şi unul din care izvorau apele curgătoare. La izvorul sorții işi aveau sălaşul Nornele[13], care îngrijeau rădăcinile.

Conform lui Mircea Eliade, Yggdrasil reprezintă cea mai prestigioasă imagine pe care ne-o propune mitologia nordică, cea mai elocventă privind religia vechilor scandinavi. Acest copac, după cum a fost expus mai sus, joacă un rol capital în cosmogonia popoarelor germanice. Acest arbore gigant este prezentat ca frasin, pin (deoarece este mereu verde) sau stejar. Importanța acestui copac este pusă pe seama cultului germanilor pentru forțele naturii. În fapt, Yggdrasil constituie axa verticală a lumii, în jurul căruia totul se organizează, urmând simetria rădăcinilor şi brațelor copacului. Pentru lumea nordică, Yggdrasil reprezintă acel *axis mundi* sau *universalis columna*, noțiuni atât de menționate de scriitorii latini.[14]

Toată viața vikingilor era parcă o pregătire pentru acel moment de glorie, in care zeii, eroii şi valkiriile îşi vor incrucişa armele cu uriaşii şi spiritele chinuite de întunericul apăsător al împărăției zeiței ***Hel***. Deşi poate părea că această viziune se apropie de cea egipteană, unde oamenii îşi pregăteau mormintele din timpul vieții, fiind mereu cu gândul la viața de după moarte, îndrăznesc să spun că diferențele sunt foarte mari, deoarece vikingii nu îşi săpau morminele şi nu se întrebau dacă se vor reîncarna sau dacă preoții vor recita încantațiile conform rigorilor religioase. Scandinavii îşi făureau arme speciale, puse deoparte pentru cel mai important moment al Lumii. Ei trăiau pentru bătălia finală, când se vor confrunta cu forțele răului şi vor deveni marii salvatori ai Midgård-ului.

Dar pentru o exemplificare mai clară, trebuie să aducem în discuție viețile, destinele şi aventurile zeilor, pentru a putea evidenția implicația lor în războiul Ragnarök-ului.

Oamenii din Europa antică şi medievală trăiau vremuri zbuciumate, în care popoarele se luptau pentru hrană şi pământuri; de aceea, tema trădării şi a înşelăciunii este des întâlnită în miturile nordice. Însuşirea bunurilor celuilalt putea duce la lupte sângeroasse, care slăbeau şi chiar distrugeau triburile – de multe ori spre avantajul clanurilor rivale. Populațiile germanice se bazau pe loialitatea față de un strămoş comun ori față de un conducător, iar consecința acestui fapt este apariția în numeroase mituri a temei trădării de către cineva din familie. Zeii erau organizați la fel ca şi oamenii, în familii compuse din soți şi soții, fii şi fiice, frați şi surori. Problemele care puteau să-şi aibă rădăcina în aceste relații de familie şi conflictele dintre zei erau, în mod evident, de un foarte mare interes.

[13] Nornele sunt trei surori care păzesc izvorul Urd. Nu se ştie de unde au venit. De fapt, conform legendelor, nu se ştiu foarte multe lucruri despre ele, dar Völuspa spune că sosirea lor în Asgård a schimbat multe lucruri. Ele au venit şi au cerut să locuiască într-un loc îndepărtat, chiar sub rădăcinile lui Yggdrasil. Louința lor era o grotă întunecată şi la ieşirea ei se afla izvorul. Acolo stau ghemuite şi scot neîncetat apă, pe care o amestecă cu țărână magică, stropind încontinuu rădăcina copacului, pentru a-i păstra vigoarea. Chipurile lor sunt acoperite de văluri cenuşii şi nimeni nu poate spune dacă sunt frumoase sau urâte, tinere sau bătrâne. După ce au îngrijit copacul, încep să toarcă, dar firul pe care îl torc nu este unul real, de el atârnând nu numai viața tuturor viețuitoarelor, ci însăşi soarta universului. Nornele sunt cele care măsoară timpul.

[14] Régis BOYER, *Les Vikings. Histoire, Mythes, Dictionnaire*, editura Robert Laffont, Paris, 2008, p. 859

Popoarele nordice credeau că, tocmai pentru că zeii au fost creați din elementul divin primordial (Börr) şi din elementul primordial muritor (Bestla), zeii scandinavi erau sortiți să moară odată cu lumea creată de ei[15]. Aceştia aveau atribute fizice şi psihice omeneşti. Zeii se comportau la fel ca oamenii, fiind motivați de emoții fundamental umane, precum mânia, gelozia, dragostea şi frica. Sentimente atât de omeneşti erau, în mod normal, însoțite de eşecuri la fel de omeneşti.

1. ODIN

Odin, Wotan sau Woden se afla în cercul cel mai de sus al Asenilor, primul şi cel mai în vârstă, fiind cel mai important zeu din mitologia nordica. Acest fapt nu este susținut de cronici istorice germane. Mulți invățați au contribuit la crearea teoriei conform căreia Snorri a „modelat" religia nordică după modelul clasic greco-roman. Trebuie menționat că, inițial, Odin era venerat de regi şi războinici, cultul lui Odin nefiind atât de răspândit cum era cultul lui Thor. Această diferență de venerari dintre mase şi aristocrație era cunoscută încă din antichitate, ceea ce ar putea susține „clasificarea" lui Snorri, care îşi axează studiul pe regii nordici, nu pe mase. Cultul lui Odin se pare că a venit din nordul Scandinaviei, coborând târziu spre sud, limitele venerarii lui putând fi stabilite prin analiza toponimelor.

Are o mulțime de alte nume. În *Grimnismâl*[16] sunt menționate 42 de nume ale lui, nearbitrare şi neocazionale[17]. Ele oglindesc o situație precisă, un anumit caracter ce iese în relief în acea situație şi corespunde unei anumite trepte de cunoaştere. În *Völuspâ* el este denumit ***Valfödr*** (zeu suprem), deoarece Odin este considerat a fi părintele poporului.

Ca înfățişare, Odin este un bărbat bătrân, înalt, cu un singur ochi, cu barbă lungă, pălărie în formă de cap de vultur sau una cu boruri largi (folosită mai ales când se plimba printre oameni, pentru a-i ascunde ochiul lipsa), pelerină gri-albastră (simbolizarea cerului, cu norii săi pufoşi) şi purtând o suliță într-o mână. Nu mănâncă niciodată, ci serveşte doar vin, care este pentru el şi carne şi băutură. Mâncarea ce i se serveşte o dă celor doi lupi ai săi, Freki şi Geri[18].

Odin nu creează lumea, însă o „aranjează" şi o conduce. Toate acțiunile, pe timp de pace sau război, sunt date de el. Este „făuritorul" războiului şi creatorul poeziei. Toată ştiința vine de la el şi el este cel ce a descoperit runele. Ca spirit al vieții, pătrunde în orice lucru, material sau imaterial; este călătorul etern. Domneşte peste toate lucrurile şi, deşi şi celelalte zeități sunt puternice, toate îl servesc şi i se supun, aşa cum copiii işi ascultă şi îşi urmează părintele. Odin mai este supranumit şi Tatăl Suprem, iar datorită

[15] „***But even in this early morn/ Faintly foreshadowed was the dawn/ Of the fierce struggle, deadly shock,/ Which yet should end in Ragnarök;/ When Good and Evil, Death and Life,/ Beginning now, end then their strife***" (J. C. JONES – *Valhalla*) - H. A. GUERBER, *Myths of the Norsemen*, Geddess&Grosset, London, 2008, p. 29

[16] Cântecul lui Grímnir.

[17] Ernst UEHLI – *op. cit.,* p. 58

[18] Amândouă numele se traduc prin „cel lacom".

faptului că era cel mai în vârstă şi şef al tuturor, el ocupa scaunul cel mai înalt din Asgård[19]. Pe acest tron nu aveau voie să stea decât el şi soția sa, Frigga.

El era spiritul atotştiutor al universului, personificarea aerului, zeul victoriei şi înțelepciunii universale[20], comandant şi protector al prinților şi eroilor. El este ghid al celor curajoşi pe întreaga durată a vieții acestora. Le veghează naşterea şi întreaga educație şi dezvoltare. Le oferă arme puternice, îi învață arta războiului. Şi când eroii îmbătrânesc, Odin are grijă ca aceştia să nu moară în patul lor, răpuşi de boală sau de durerile bătrâneții, ci în luptă onorabilă.

Odin mai este şi zeul magiei şi al înțelepciunii. Dragostea lui pentru înțelepciune era atât de mare, încât şi-a sacrificat propria viață pentru însuşirea cunoştințelor supreme: descifrarea runelor. Pentru aceste cunoştinte foarte prețioase, ce au dus la crearea limbajului şi a scrisului, Odin şi-a sacrificat ochiul stâng (dăruindu-l lui Mimir, în schimbul sfaturilor prețioase pe care le primea zilnic de la acesta) şi a stat spânzurat de o ramură a Copacului Lumii, timp de nouă zile. Prin magie, el a revenit la viață şi astfel a devenit cel mai înțelept dintre zei. Acest eveniment a determinat folosirea unui alt nume pentru Odin, ***Hangagott***, zeul spânzurații, denumire atât de preferată de scalzi.

Se pare că venerarea lui Odin consta, în parte, în sacrificii umane, ceea ce i-a determinat pe primii cercetători ai mitologiei nordice să creadă că Odin era un zeu crud şi sever. Aşa cum Odin a stat spânzurat, rănit de o suliță, timp de nouă zile, urmate de învierea zeului[21], conform surselor legendare, obiceiul era de a oferi ofrande umane lui Odin prin spânzurarea bărbaților şi străpungerea trupurilor acestora cu o suliță. Odin îşi trimitea unul din corbi la cel spânzurat sau se ducea în persoană la copacul ce servea drept spânzurătoare şi, prin incantații adresate spânzuratului, purta discuții cu acesta. Acest tip de moarte era o metodă alternativă de a ajunge în Valhalla, fiind suficient de violentă şi făcută spre binele comunității, încât putea fi calificată drept moarte eroică[22].

În fiecare zi Odin făcea o călătorie până la fântâna lui Mimir[23], din a cărei apă bea şi îşi menținea înțelepciunea.

---

[19] Cunoscut sub numele de Hlidskialf, scaunul nu era doar un tron înălțat, ci şi un măreț turn de control, de unde putea veghea asupra întregii lumi şi vedea dintr-o privire tot ce se petrecea printre zei, uriaşi, elfi, pitici şi oameni.

[20] Qui omnia permeat – Jakob GRIMM, *Teutonic Mythology*, London: George Bell&Sons, York street, Covent Garden, 1883, Vol. I, p 132

[21] Această asemănare a mitului lui Odin cu crucificarea lui Hristos a uşurat pătrunderea creştinismului în zona scandinavă, ținându-se cont că, în secolul XI, religia nordică se afla oricum într-un declin, populațiile războinice devenind fermieri şi comercianți, întemeindu-şi familii şi stabilindu-se în oraşe, renunțând astfel la jaf şi expediții marine.

[22] Condiție esențială pentru a ajunge în Sala de onoare a lui Odin.

[23] Zeul înțelept ce a fost trimis de Aseni ca negociator la Vani, a doua familie de zei, după un război ce a pus capăt Epocii de Aur. Din cauza faptului că Vanii s-au simțit înşelați, aceştia l-au decapitat pe Mimir şi i-au trimis capul Asenilor. Dar Odin a îngrijit capul cu ierburi, astfel încât să nu putrezească. Apoi a rostit un descântec pentru a-i reda puterea de a vorbi. Mai târziu, capul lui Mimir a fost dus de Odin la fântâna magică a Copacului Lumii, pentru a o păzi.

A avut 4 fii: ***Thor***, ***Balder***, ***Hödr*** şi ***Wali***, cu diverse zeițe, deşi soția sa era ***Frigg***. O singură femeie nu era de ajuns pentru marele Odin, de aceea el a avut multe aventuri amoroase[24]. Dar aceste aventuri nu erau întotdeauna de plăcere, ci şi pentru a obține diferite lucruri, beneficii, cunoştințe (poezia, obținerea de urmaşi care trebuiau să răzbune moartea zeilor la Ragnarök etc.).

Odin pleca des în călătorii, fiind de două ori exilat când era tânăr. În aceste drumeții ale sale, el apela la deghizări şi schimbări de nume. De asemenea, îşi putea schimba înfățişarea, luând forma unei păsări sau a unui animal sălbatic, peşte sau vierme.

El cunoştea tot ce se întâmplă în lume cu ajutorul celor doi corbi ai săi, ***Huginn*** (Gândul) şi ***Muninn*** (Amintirea), care colindau pământul în lung şi în lat, iar la finalul zilei veneau spre a-i raporta ce observau[25]. Astfel Odin putea evalua cât de departe sau aproape era Ragnarök-ul.

2. FRIGG

Frigg este una dintre soțiile lui Odin. Ea este zeița atmosferei sau, mai degrabă, a norilor, de aceea ea este reprezentată purtând haine albe ca zăpada sau negre ca norii de ploaie, în funcție de stările sale. Este zeița pământului, a fertilității, a mariajului, a iubirii materne şi a fidelității şi este mama lui ***Baldur***. Ea este prima între zeițe, regină a Asenilor[26]. După ea a primit ziua a cincea a săptămânii numele de Friatag-Friday (vineri). Puternică şi tăcută, ea domneşte pe tronul Hildskialf alături de Odin, tron de pe care se vede întregul univers. Frigg cunoaşte destinul oamenilor şi al zeilor, însă nu îl dezvăluie nimănui, ceea ce ilustrează capacitatea femeilor nordice de a ține un secret. Pentru a preveni moartea fiului ei, Frigg încheie o înțelegere cu toate forțele şi ființele naturii, pentru ca acestea să nu-l omoare, însă omite vâscul, considerându-l prea tânăr, slab şi, astfel, inofensiv.

Frigg este reprezentată adesea ca o femie înaltă, frumoasă, încoronată cu pene de bâtlan, simbol al tăcerii sau al uitării, îmbrăcată în robe albe, prinse în talie cu o centură de aur de care stau atârnate chei, imagine reprezentativă a femeii casnice scandinave, a cărei patroană era.

Deşi apare de multe ori alături de Odin, ea preferă să stea în palatul său, Fensalir, casa cetății sau a mării, unde îşi foloseşte furca de tors, la care răsuceşte fire de aur sau pânze lungi de nori colorați.

Pentru a toarce aceste fire, Frigg se foloseşte de un fus frumos împodobit cu bijuterii, care noaptea poate fi văzut strălucind puternic pe cer, în forma unei constelații cunoscută în nord ca Fusul lui Frigg, în timp ce popoarele din sud i-au dat numele de Brâul lui Orion.

[24] Asemănare cu Zeus/Jupiter.
[25] De aici şi un alt nume al lui Odin, „Zeul Corbilor".
[26] Divinități ale pământului.

În palatul său Frigg invită doar soți şi soții care au trăit o viață virtuoasă, astfel încât să se poată bucura unul de compania celuilalt chiar şi după moarte, nemaifiind lăsați să se despartă vreodată.

Deşi era patroana iubirii conjugale şi materne, venerată în special de tinerii căsătoriți şi părinții iubitori, această „funcție" a sa nu îi ocupa tot timpul. Aflăm din versurile Saga că Frigg era cunoscută şi pentru eleganța sa, pentru rafinamentul vestimentației. Oriunde apărea, Frigg avea întotdeauna rochii frumos realizate, îndrăznețe şi împodobite cu bijuterii.[27]

Frigg, asemenea lui Odin, are mai multe nume, în funcție de elementele pe care le patronează. Ca zeiță a primăverii, saxonii au denumit-o Eástre sau Ostara, nume ce a rămas până în zilele noastre în limba engleză (Easter). Eástre este considerată zeița pământului, a naturii renascute după lunga moarte a vegetației cauzată de iarnă. Această zeiță grațioasă era atât de iubită de teutoni, încât aceştia au refuzat să renunțe la ea odată cu venirea creştinismului, cedându-i numele în favoarea unei sărbatori (Paştele). La celebrarea zilelor zeiței, se obişnuia să se facă schimb de ouă colorate, oul reprezentând începutul vieții; când creştinismul a luat locul vechii religii, acest obicei nu a fost uitat sau ignorat, ci a fost înglobat în tradiția pascală, oul fiind considerat şi simbol al reînvierii.

3. THOR

Al doilea zeu ca importanță, după Odin, este ***Thor***. El este fiul lui Odin şi al lui Fjorgyn (***Jorth***), având-o ca soție pe Sif (*cea cu părul de aur*, aceasta după ce Loki i-a tăiat tot părul şi a pus un pitic să îi făurească o nouă podoabă capilară numai din aur), o zeiță a fertilității. Din cântece aflăm că Thor era văzut ca un bărbat mereu tânăr, înalt[28] şi puternic, cu muşchii bine conturați, chipeş şi demn, fiind reprezentat întotdeauna cu păr şi barbă roşii, zburlite, din care, la mânie, ieşeau scântei. Era mereu plin de energie şi pregătit pentru a se lupta cu uriaşii, eternii săi duşmani. Avea un apetit enorm, la o singură masă fiind capabil să mănânce un bou întreg. Avea o mare pasiune pentru concursuri şi întreceri, în special cele care se bazau pe demonstrarea forței proprii[29]. Are doi copii: Magni (Putere) şi Modi (Curaj), care sunt

[27] Dorința zeiței de a avea cât mai multe bijuterii i-a adus, de câteva ori, neplăceri, apelând la tertipuri şi furtişaguri pentru a obține obiectele mult dorite. Ne este povestit că odată a furat o bucată de aur din statuia închinată lui Odin. Această bucată de aur a fost dată piticilor, pentru a face un colier special pentru ea. Odată terminată, bijuteria era atât de bine executată şi de frumos făurită, încât sporea farmecul zeiței, însuşi Odin fiind fermecat de frumusețea lui Frigg, sporindu-i astfel iubirea pentru ea. Dar când zeul a aflat că i-a fost furată o bucată din aurul destinat făuririi statuii, i-a chemat pe pitici, pe care i-a obligat să îi spună cine a îndrăznit să îi fure aurul. Nedorind să o trădeze pe regina zeilor, piticii au păstrat tăcerea. Văzând aceasta, Odin a ordonat ca statuia să fie mutată la uşile templului, unde el a făcut o incantație menită să dea statuii darul vorbirii. Când Frigg a auzit de planul soțului său, a rugat-o pe Fulla, una dintre servitoarele sale, să inventeze o modalitate de a o proteja de furia marelui zeu. Fulla a găsit un pititc hidos care, în schimbul unui zâmbet fermecător din partea zeiței, a promis că va împiedica statuia să vorbească (a făcut-o bucăți).

[28] Era atât de înalt, încât era comparat cu un gigant. De obicei Loki, zeul focului şi eternul său companion, se prindea de centura lui Thor, pentru a putea ține pasul.

[29] Această „plăcere" a zeului i-a cauzat multe ghinioane în aventurile sale, după cum ne sunt povestite trei încercari ale lui Thor date de regele Skrymir, un uriaş ce l-a adapostit pe zeu într-una din călătorii. Acest uriaş l-a provocat pe zeu să soarbă dintr-un

predestinați să trăiască mai mult decât tatăl lor şi să supraviețuiască Amurgului zeilor, pentru a stăpâni peste noua lume ce avea să se ridice ca o pasare phoenix din cenuşa vechii lumi. Este zeul naturii, dar şi al fulgerelor, tunetelor şi al războiului. Este zeul care protejează oamenii şi munca lor de vicisitudinile naturii, personificate în giganți.

Deține o serie de obiecte magice: *o centură* (Megingiord), care îi conferă putere divină cât timp o poartă, o *pereche mănuşi de fier* indispensabile pentru a ține şi a folosi *ciocanul magic* numit Mjollnir ("Distrugatorul")[30], care îşi modifică dimensiunile după voința zeului. Ciocanul revine în mâinile sale după fiecare aruncare şi simbolizează fulgerele. Se spune că acest ciocan nu şi-a greşit niciodată ținta. Aceste obiecte au fost obținute în urma unui vicleşug.

[31]Thor se deplasează într-un car tras de doi țapi numiți Tanngrisnir şi Tanngnjostr. Aceşti țapi puteau fi mâncați de zeu şi readuşi la viață odată ce toate oasele lor vor fi fost strânse laolaltă. El este conducătorul oamenilor şi al lumii, protector al tărâmurilor Asgård şi Midgård. Numele lui inseamnă "tunet" şi mai este numit de germani şi "***Donar***".

Thor era aprig şi impulsiv; când mergea să lupte împotriva giganților, munții tremurau şi pământul scotea flăcări. Deoarece era zeul tunetului şi al fulgerului, Thor era singurul zeu care nu avea voie să utilizeze podul Bifröst pentru a intra sau ieşi în şi din Asgård, zeii temându-se că podul ar putea lua foc sub roțile grele, înflăcărate ale carului lui Thor. Şi când el dorea să se alăture consiliului întrunit la poalele lui Yggdrasil, era obligat să treacă 2 râuri şi 2 izvoare pentru a ajunge la locul întrunirii. Avea obiceiul de a acționa fără a gândi consecințele şi nu odată s-a aventurat în expediții al căror rezultat a fost confuz.

Venerarea lui Thor era foarte răspândită în zona nordică, în special în rândul maselor, al țăranilor şi al celor din clasele joase ale societății, inclusiv sclavii. Cultul lui este unul dintre cele mai vechi ale Europei, istoricii religiilor fiind de părere că el se trage dintr-o dinastie divină anterioară credințelor scandinave. Multe locuri îi poartă numele şi Saga menționează o serie de sanctuare închinate zeului unde, la festivitatea anuală numită Yuletide (dedicată zeului), se obişnuia să se ardă un buştean mare de stejar, copacul sacru al lui Thor, ca simbol al căldurii şi luminii specifice verii, care ar fi îndepărtat întunericul şi frigul iernii.

Miresele purtau invariabil roşu, culoarea favorită a lui Thor, considerată culoare-emblemă a dragostei, şi, dintr-un motiv anume, inelele de logodna din Nord aveau mai întotdeauna o piatră roşie.

corn (acest corn avea un capăt chiar în mare), să ridice o pisică uriaşă (care era, în realitate, chiar Şarpele Lumii) şi să o înfrângă în luptă pe bunica uriaşului (Bătrânețea însăşi). Deşi aparent Thor pierde aceste probe, în realitate el reuşeşte să facă ceea ce nicio altă ființă nu putea: să scadă nivelul mării, să ridice Şarpele de la pământ şi să înfrunte, deşi fără succes, Bătrânețea.

[30] Fulgerul insuşi, de aici asemanarea lui Thor cu Zeus.

[31] Conform unui mit din Edda în proză, Loki zbura ca un uliu într-o zi şi a fost capturat de gigantul Geirrod. Acesta, urându-l pe Thor, zeul fiind un mare duşman al giganților, i-a cerut lui Loki să îl aducă la palatul lui. Loki a fost de acord să îl aducă pe Thor în cursă şi a pornit cu el, folosindu-se de diferite pretexte, în drum spre castelul lui Geirrod. Cei doi s-au oprit la un moment dat la casa gigantei Grid, care i-a spus în taină zeului Thor de planul lui Loki, şi i-a oferit mănuşile de fier, ciocanul şi centura pe care el le are acum. Folosindu-se de noile obiecte, Thor l-a ucis pe Geirrod şi pe fiicele lui, Gjalp şi Greip.

Statuile şi templele închinate lui Thor, la fel ca şi ale lui Odin, erau confecționate din lemn, un mare număr al acestora fiind distrus în timpul domniei regelui Olaf cel Sfânt. Conform cronicilor antice, acest monarh a practicat creştinarea forțată, descendentă. Olaf era în conflict cu o anumită zonă a regatului său, deoarece locuitorii acestei provincii venerau o statuie a lui Thor, pe care o decorau cu bijuterii din aur, iar înainte de asfințit aduceau ofrande (mâncare), susținând că zeul le mănâncă, deoarece dimineața nu se mai găsea nicio urmă de alimente.

Pe la 1030, populația provinciei a fost convocată la un consiliu, unde Olaf le-a cerut să renunțe la venerarea lui Thor, în favoarea creştinismului. Oamenii au spus că dacă a doua zi, la răsăritul soarelui, cerul va fi înnorat, ei îl vor renega pe Thor. Olaf şi-a petrecut toată noaptea în rugăciune, iar răsăritul soarelui a venit aducând cer încărcat de nori. Însă oamenii au spus că nu sunt convinşi de puterea Dumnezeului lui Olaf, şi că vor crede în el doar dacă a doua zi va fi soare. O altă noapte a urmat, pe care regele şi-a petrecut-o în rugăciune. Din păcate, a doua zi a fost una cu nori aducători de ploaie, ceea ce i-a făcut pe locuitori şi mai îndârjiți în credința lor.

Însă Olaf nu s-a lăsat bătut. A ordonat unor soldați să stea în apropierea locului unde se afla statuia, cerându-i în secret servitorului său să distrugă idolul când oamenii îşi vor întoarce privirea de la acesta. Apoi regele a apărut în fața oamenilor şi a ținut un discurs. Deodată, în timp ce lumea era atentă la ceea ce spunea regele, Olaf a arătat spre orizont, unde soarele îşi făcea loc printre norii grei, şi a strigat: „Iată-l pe Dumnezeu!”

Oamenii şi-au întors privirea spre locul indicat de Olaf, moment în care soldații au distrus statuia de lemn. Din statuie au ieşit soareci şi viermi, semn că ofrandele nu erau luate de zeu, ci serveau drept cină rozătoarelor. Văzând ce se alesese de mâncarea lor, sătenii au renunțat imediat la a-l mai venera pe Thor.

4. BALDER/BALDUR

Baldur (Balder sau Baldr) este zeul luminii, al bucuriei, al purității, al frumuseții şi al inocenței. Iubit atât de zei cât şi de oameni, a fost considerat cel mai bun din panteonul germano-scandinav. Cu toate că avea o putere mică, era înțelept, gentil, îngăduitor, prietenos şi elocvent. Deciziile pe care le lua, fiind de multe ori luat drept judecător în diferite certuri divine sau pământene, nu erau niciodată puse la îndoială. Trăsăturile sale erau atât de frumoase, încât trupul său părea să radieze de lumină.

Zeul luminii ştia de la o vârstă fragedă tainele runelor, deoarece le avea „tatuate” pe limbă; cunoştea caracteristicile fiecărei plante în parte, una dintre ele fiind şi simbolul lui Baldur – muşețelul, deoarece petalele lui sunt la fel de albe şi netede ca fruntea zeului.

Fiu al lui Odin şi al lui Frigg, Baldur a avut-o ca soție pe Nanna, fiica lui Nep, având cu ea un fiu: pe Forseti, zeul justiției.

În mitologia nordică, una din cele mai tragice momente este **moartea lui** Baldur. Sfârşitul fusese prevăzut de Frigg, mama sa. Încă de tânăr Baldur era chinuit de coşmaruri care ii indicau moartea. Neliniştea a pus stăpânire peste Asgård, fiecare zeu încercând să afle sensul coşmarurilor lui Baldur.

Odin a hotărât atunci să facă o călătorie până în tărâmul morților, pentru a vorbi cu Vala[32], sperând că aceasta va putea descifra visele lui Baldur. Odată ajuns în Helheim, a rămas surprins de festinul ce se pregătea: canapelele erau îmbrăcate în tapiserii prinse cu inele de aur, mesele erau încărcate cu mâncare şi băutură, parcă pregătite pentru a întâmpina un oaspete de onoare. Odată ajuns la locul de odihnă al Valei, Odin a făcut o incantație folosind runele, menită să o trezească pe prezicătoare. Dintr-o dată mormântul s-a deschis şi Vala s-a ridicat încet din locul de odihnă, întrebând cine îndrăzneşte să o trezească din somnul etern. Când Odin a întrebat-o pentru cine se pregăteşte festinul din sala cea mare, Vala a spus că mărețul Baldur trebuie să ajungă şi se fac ultimele pregătiri. Zeul luminii avea să fie ucis de fratele său, Hödr, zeul orb al întunericului. Apoi Odin a întrebat cine va răzbuna moartea lui Baldur[33], Vala spunându-i că Odin va mai avea un fiu, cu zeița pământului, Rinda, copil ce se va numi Wali. Acesta nu se va spăla pe față şi nici nu se va pieptana până în momentul în care îl va omorî pe Hödr.

Şi Frigg a încercat să evite tragedia, după cum am menționat anterior.

Imun la amenințarea forțelor naturale, Baldur stârneşte curiozitatea celorlalți zei, care îl aduc în piața Thing[34], unde îl supun unui număr de probe menite a testa veridicitatea jurământului. Ei aruncă, în joacă, cu arme şi obiecte grele în Baldur, ştiind că niciunul din aceste lucruri nu îl va atinge.

Văzând rezistența lui Baldur, zeul Loki este încercat de invidie. El se va metamorfoza în femeie, reuşind să afle vulnerabilitatea lui Baldur de la Frigg. Loki confecționează o săgeată din lemn de vâsc pe care i-o oferă zeului Hödr, care stătea deoparte, neputând să participe la jocul celorlalți zei din cauza infirmității sale. Săgeata, trasă din mâinile lui Hödr ca din greşeală, îl omoară pe Baldur, împlinind profeția.

Alegerea lui Hödr pentru a-l ucide pe Baldur nu este întâmplătoare: zeul orb este un zeu al întunericului, ce se va face ucigaşul zeului luminii. Loki este zeul vicleniei şi al răului, victima sa fiind un simbol al purității. Prin aceste două opoziții, răul triumfă asupra binelui, întunericul asupra luminii, dezechilibru ce va declanşa sfârşitul lumii, Ragnarök-ul.

---

[32] Spirit care putea prevesti viitorul.

[33] Răzbunarea şi represaliile erau considerate acte sacre, obligatorii în mentalitatea nordică.

[34] Locul de întâlnire al zeilor, unde aveau loc dezbaterile şi se luau deciziile importante. Thing-ul este, pentru civilizația scandinavă, adunarea sezonieră a oamenilor liberi, unde se dezbăteau probleme ale întregii comunități şi unde se legiferau diverse rezoluții, în cazul în care conjunctura o cerea, modificând sau abolind astfel legile în vigoare.

Moartea lui Baldur poate fi considerată un punct culminant al mitologiei popoarelor nordice conflictul cel mai important care va duce spre deznodământul tragic al lumii. De vreme ce Baldur nu a murit pe câmpul de luptă, el nu poate ajunge în Valhalla, ci va coborî in Helheim. Zeii desemnează un reprezentant, pe Hermod, care să se ducă la zeița Hel cu misiunea de a oferi o recompensă pentru Baldur, fiindu-i îngăduit să plece în Valhalla[35]. Zeița morții acceptă cu prețul unei singure condiții: toată lumea, atât zei, cât şi oameni, elemente ale naturii, vegetație, faună, vii şi morți deopotrivă, trebuie să-l jelească pe zeul ucis. Mesageri sunt trimişi în toate cele nouă lumi, curând până şi pietrele începând să plângă. Dar vrăjitorul Thokk, un uriaş al gheții bătrân, refuză să îl deplângă pe Baldur, spunând „Lăsați-o pe Hel să țină ce are!" Atât de îndurerați au fost zeii din cauza acestui refuz al uriaşului, încât le-a luat foarte mult timp până să realizeze că Thokk nu era decât Loki deghizat. De aceea, Baldur rămâne în Helheim.

Înfățişarea frumoasă şi moartea prematură a lui Baldur amintesc de miturile lui Osiris şi Tammuz (zeitate sumeriană), dar şi de Adonis, care era zeul grec mort şi înviat, adoptat de fenicieni. În credința nordicilor se spune că Baldur avea să reînvie odată cu naşterea noii lumi, răsărită din ape. La fel ca regele mitic al celților, Arthur, Baldur era aşteptat să revină şi să domnească peste noua lume, purificată prin catastrofă. Acest aspect al mitului lui Baldur a facilitat pătrunderea creştinismului în zona scandinavă prin asemănarea cu reîntoarcerea lui Hristos după Apocalipsă.

5. FREYA

Freya este zeița dragostei tinereşti, feciorelnice şi a fertilității şi este cea mai frumoasă şi bine intenționată dintre zeițe. Ea este patroana recoltelor şi a naşterii, este simbol al senzualității şi aparține familiei Vanilor[36], fiind fiica lui Njord şi a zeiței Skadi. Este zeița neamurilor. În tradiția germanică se spune că Freya şi încă doi Vani (zei ai fertilității) au mers, ca un simbol al prieteniei după un război, să locuiască în Asgård cu zeii Aseni (zei ai războiului). De asemenea, tradiția mai spune că la venirea sa în Asgård, Freya i-a învățat pe Aseni vrăjile şi farmecele Vanilor.

În Germania, Freya este un alt nume al zeiței Frigg, în timp ce în Norvegia, Suedia, Danemarca şi Islanda ea era considerată o divinitate specială.

Freya, zeița cu părul de aur şi ochii albaştri, era considerată personificarea pământului. De aceea ea era căsătorită cu Odur, un simbol al soarelui de vară, pe care îl iubea foarte mult şi cu care a avut două

[35] Cel mai măreț palat din Asgård, tărâmul cel mai de sus în mitologia scandinavă, era Valhalla (Walhalla), sălaşul zeului Odin. Acesta avea 540 de uşi, fiecare atât de lată, încât 800 de războinici puteau intra pe ea laolaltă. Numai luptătorii care dăduseră dovadă de mare curaj şi îndemânare în bătălie ajungeau în Valhalla. Sufletele lor, numite Einherjar, erau aduse în Valhalla de walkirii. Aici, ei îşi petreceau timpul ospătându-se cu carne de mistreț, bând mied şi pregătindu-se pentru marea bătălie, Ragnarök. La sfârşitul lumii, sufletele din Valhalla au luptat cot la cot cu zeii împotriva uriaşilor. Cocoşul Gullinkambi trăia şi el în Valhalla, trezindu-i pe războinici în fiecare dimineață. El a cântat pentru a-i alerta pe luptători de începutul Ragnarök-ului.

[36] Zeități ale apei.

fiice. Cât timp Odur era alături de ea, Freya zâmbea şi era foarte fericită; dar zeul era un hoinar şi, plictisindu-se de compania soției sale celeste, el a plecat subit, rătăcind prin lume. Freya, tristă şi abandonată, plângea cât era ziua de lungă, lacrimile sale înmuind pământul tare în momentul căderii. În căutarea lui Odur, ea plânge într-una, lacrimile ei transformându-se în aur pe uscat şi în ambră pe mare. După îndelungi căutări, Freya l-a găsit pe Odur la umbra unui mirt înflorit şi astfel şi-a regăsit zâmbetul şi fericirea. Ținându-se de mână, cei doi zei s-au întors acasă, în urma lor iarba înverzind, bobocii florilor deschizându-se, şi păsările reîncepând să cânte.

Odur mai era considerat a fi şi simbolul pasiunii. De aceea se credea că Freya nu putea fi fericită fără el.

Zeița deține un colier fermecat (Brisings), obținut de la patru pitici pe care i-a atras în mrejele dragostei, o pelerină din pene cu care se poate transforma într-un şoim (de aici şi credința că era vrăjitoare) şi currus[37] tras de două pisici.

Atât Odin, cat şi Freya erau interesați de eroii căzuți pe câmpul de luptă, împărțindu-i pe cei ucişi la sfârşitul fiecărei bătălii. Partea lui Odin mergea în Valhalla, partea Freyei ajungând în palatul ei, luptătorii fiind duşi acolo de Valkyrii. Fiind atât zeița dragostei pasionale, a dorințelor carnale, cât şi a dragostei pure, ea era partenerul ideal pentru Odin, acesta fiind tatăl bătăliilor şi un mare iubitor al distrugerilor. Pentru acest aspect al venerației sale, Freya este reprezentată adesea purtând un coif şi armura de zale, scut şi suliță.

Freya îi ducea pe războinici în Folkvang, unde erau tratați cum se cuvine. În palatul ei mai erau primite şi virginele şi soțiile credincioase, pentru a se bucura de compania iubiților şi soților lor chiar şi după moartea acestora. Bucuriile sălaşului divin erau atât de ispititoare pentru eroinele nordice, încât acestea se avântau în mijlocul bătăliilor, după ce soții/iubiții lor fuseseră ucişi, sperând că vor avea aceeaşi soartă. Sau preferau să cadă pradă propriilor săbii, sau erau arse benevol pe rugul funerar tocmit pentru iubiții lor.

6. TYR

Numele lui Tyr se păstrează până astăzi, în numele englezesc al zilei de marți – Tuesday. Tyr este zeul onoarei marțiale – al războiului. El este cel mai îndrăzneț şi cutezător dintre zei. El este zeul care acordă favoruri pe câmpul de bătălie, de aceea războinicii îl invocă mereu înaintea unei bătălii. El îşi dovedeşte îndrăzneala, curajul, atunci când zeii încearcă să îl convingă pe lupul Fenrir să se lase legat cu

[37] Car de luptă roman. Deşi la origine sinonim cu celticul ***carrus***, cuvântul latinesc ***currus*** (de la *curro* "a fugi, a curge") a ajuns să desemneze, printr-o specializare de sens, carul de luptă, numit "bărbătesc" (spre deosebire de *carpentum*, considerat, deseori peiorativ, drept "car femeiesc")

lanțul Gleipner. Lupul, temându-se că zeii nu îl vor mai elibera, a pus o condiție: se va lăsa legat doar dacă, în timp ce zeii îi pun lanțul, el va ține în fălcile sale mâna lui Tyr. Zeul nu a ezitat în a-şi pune mâna în gura monstrului, dar când Fenrir a realizat că zeii nu aveau de gând să ii dea drumul, a muşcat mâna lui Tyr, creând ceea ce se numeşte articulația lupului (încheietura mâinii). În urma acestui eveniment, Tyr rămâne cu o singură mână.

Tyr este fiul lui Odin, şi doar cu ajutorul zeului războiului, Odin poate da luptătorilor starea de curaj sălbatic (starea de berserker). Când zeii doresc să îmblânzească flăcările arzânde, Tyr trebuie să îşi adune tot curajul şi chiar să sacrifice o parte din el, aşa cum noi toți trebuie să sacrificăm o parte din confortul nostru pentru a scăpa de dificultățile vieții.

Tyr găseşte întotdeauna plăcere în producerea de scandaluri şi nu face absolut nimic pentru a aduce înțelegere între două tabere angajate într-un conflict.

Există multe toponime ce îşi au originea în numele zeului, însă puține tradiții ale celebrărilor zeului au ajuns să fie cunoscute în zilele noastre. Ceea ce se cunoaşte este sacrificiul uman, asemănător cu cel adus lui Odin, de bărbați spânzurați. Este foarte probabil ca Tyr să fi fost, inițial, un zeu al cerului, ale cărui puteri să fi fost transferate, mai târziu, lui Odin şi lui Thor.

Cei ce îi aduceau ofrande lui Tyr erau obişnuiți să îl venereze sub emblema unei săbii, atributul lui distinctiv, şi organizau, în onoarea zeului, dansuri ale sabiei. Uneori, participanții, formând două şiruri lungi, îşi încrucişau spadele, cu vârful în sus, şi îl provocau pe cel mai îndrăzneț membru al comunității să sară pe deasupra acestui şir. Vârful săbiilor era considerat sacru şi devenise un obicei ca toate jurămintele să fie făcute cu mâna pe vârful spadei. Pentru că Tyr era zeul patron al săbiilor, era necesar ca toate spadele să fie gravate cu semnul sau runa specifică zeului pentru ca aceste obiecte să aducă victoria în luptă.

7. HEIMDALL

Heimdall este zeul luminii, fiul a nouă mame (considerate a fi fiicele gigantului Geirrendour sau ale lui Aegir), născut la crearea pământului, la începutul timpului. De aceea Heimdall îşi trăgea puterea din pământ[38]. La origine se crede că a fost un zeu al cerului.

El era considerat unul dintre cei mai importanți şi sacri zei[39], având şi numele de Zeul Alb. Această titulatură îşi are originea în modul de reprezentare al armurii pe care o poartă. Heimdall mai este cunoscut şi ca zeul luminii, zeul inocent şi plin de grație, nume meritate pe deplin, deoarece pe cât era de frumos, pe

[38] Acest atribut al zeului aduce aminte de uriaşul Anteu din mitologia greacă, fiul Gheei, zeița pământului, care era de neînvins atât timp cât atingea pământul, care îi dădea putere.

[39] „great and holy" (cf. Peter Andreas MUNCH, *Norse Mythology. Legends of Gods and Heroes*, New York, The American-Scandinavian Foundation, 1926, ediție online, p. 17)

atât era de bun şi toţi zeii îl iubeau. El este paznicul zeilor şi protejează poarta Bifröst, singura intrare în Asgård. Rolul lui este de a împiedica intrarea giganţilor în Cetatea zeilor. El se mai numeşte şi Gullintanni, deoarece are dinţi de aur. Scalzii îl denumesc uneori „inamicul lui Loki” sau cel „ce caută bijuteria lui Freya”.

El necesită mai puţin somn decât o pasăre şi poate vedea câteva sute de mile în jurul său, atît ziua, cât şi noaptea. Are auzul atât de fin încât aude totul în jurul său, chiar şi creşterea ierbii din pământ sau creşterea lânii pe spatele oilor.[40] De aceea el este fiinţa potrivită pentru a-i veghea pe zei.

El se deghizează adesea ca ***Rig***, muritorul care a pus bazele celor trei categorii sociale: nobilii, ţăranii şi sclavii. Deghizat ca Rig, Heimdall a vizitat, pe rând, trei case din Midgård, fiind tatăl copiilor născuţi în acele gospodării, nobilii fiind chipeşi şi privilegiaţi, copiii ţăranilor fiind robuşti, puternici, iar copiii sclavilor fiind predispuşi la boală şi maltratare din partea stăpânilor, sortiţi să muncească toată viaţa şi să trăiască în sărăcie.

Heimdall are un corn imens al cărui sunet, atunci când suflă în corn, se aude în toate cele nouă lumi. Acest corn este menit a fi folosit doar în ziua Ragnarök-ului, atunci când Heimdall îl va ucide pe Loki, dar va muri la rându-i din cauza rănilor provocate în luptă.

8. HELL

Hel/Hell este fiica zeului minciunii şi focului, Loki. Ea domneşte peste cele nouă lumi ale Niflheim-ului, locuind sub una dintre rădăcinile lui Yggdrasil, casa ei numindu-se Helheim. Hel ajunge să locuiască în Helheim după ce este izgonită de Odin. Însă odată ajunsă aici, puterile sale au crescut, întrecându-le chiar şi pe cele ale tatălui zeilor, Hel ajungând să fie temută de toţi zeii, deoarece deciziile sale privindu-i pe cei decedaţi erau irevocabile[41]. Fraţii ei, lupul Fenrir şi şarpele Jormungand[42], erau la fel de înfricoşători şi temuţi ca ea, însă casa zeiţei a fost singura preluată de Creştinism pentru a numi şi caracteriza Iadul (Hell).

Zeiţa sau uriaşa (este foarte dificil de spus care din acestea este, sursele fiind contradictorii) Hel este pictată în culori foarte vii, deşi nordicii şi-o imaginau ca o fiinţă în stare de semi-putrefacţie, faţa şi corpul fiind ale unei femei vii, însă coapsele şi picioarele erau ca de cadavru. Calea spre sălile Helheim-ului este foarte lungă. Lui Hermod i-au trebuit nouă zile şi nouă nopţi pentru a ajunge să vorbească cu Hel.

[40] Aceste atribute ale lui Heimdall i-au fost date de zei atunci când a fost numit păzitor al podului Bifröst, considerând că fără ele nu poate veghea asupra pericolelor ce îi pândesc pe zei.
[41] După cum s-a văzut în cazul lui Baldur.
[42] Împreună, cei trei, Fenrir, Jormungandr şi Hel, sunt personificări ale durerii, păcatului şi morţii.

Drumul spre Hel merge întodeauna în jos şi spre nord. Casa ei este înconjurată de un zid cu una sau mai multe porți mari. Râuri lugubre curg prin tot ținutul ei. Unul dintre pârâuri se numeşte Slid, curgând prin văi de venin, şi este plin de noroi şi săbii. Ținutul ei este păzit de un câine uriaş (Gnipahellir/Garm). Cu un piept plin de sânge şi un urlet puternic, acest câine a fost trimis de Hel pentru a se întâlni cu Odin, când zeul a coborât în Helheim pentru a vorbi cu Vala privind soarta lui Baldur.

Îngrozitoare este venirea lui Hel, deoarece ea leagă omul muribund cu lanțuri puternice ce nu pot fi rupte. Suferința îi chinuie sufletul şi în fiecare seară servitoarele lui Hel vin şi îl invită să meargă cu ele în tărâmul morților. Aceste servitoare sunt reprezentate ca femei decedate. Trecerea în neființă a decedatului este urmată de o ceață oribilă, înfricoşătoare; el vede soarele, steaua luminătoare a zilei, cum se scufundă şi dispare, în timp ce aude cum zăbrelele porților Helheim-ului se deschid pentru a-l primi. Hel îi primeşte pe toți cei morți de boală sau bătrânețe. Dar se pare că şi ceilalți, buni sau răi, ajung în acest ținut, aşa cum s-a întâmplat cu Baldur, Sigurd, eroul care l-a omorât pe Fafner, Brunhilda, soția lui Sigurd. Sunt mulți cei ce ajung în tărâmul lui Hel, însă aceasta are loc pentru toți deoarece palatul său este foarte mare şi foarte înalt. Desigur, tot ce se găseşte înăuntrul palatului nu este decât umbră, spirit, dar are aparența realității.

În Helheim este un loc, situat în cel mai îndepărtat colt al ținutului, destinat celor vicleni, hoților, criminalilor etc., deoarece se spune că tot ce era rău se ducea la Hel, în cea de-a noua lume. Şi aici, în acest puț infernal, se găseşte palatul chinului, ce are o masă numită Foamete, la care servesc „ospătarii” Tărăgăneală şi Amânare; uşa palatului se numeşte Abis, iar patul Grija. Când intră aici, Hel devine atât de palidă, încât doar apariția ei inspiră groază.

Cultul zeiței Hel nu a putut fi eradicat nici până astăzi, oamenii încă temându-se de puterea ei. Câinele ei poate fi auzit lătrând în afara caselor, ca semn prevestitor al morții inerente. Hel colindă din loc în loc precum un mesager al morții. În gândirea populară norvegiană, acest mesager al morții se crede a fi, uneori, un țap cu trei picioare sau chiar un cal alb cu trei picioare. A vedea aceste animale este semn clar al morții.

9. LOKI/LOKE

Loki este fiul gigantului ***Farbauti*** şi al gigantei ***Laufey***. Înfrățit cu Odin prin sorbire reciprocă de sânge, ia parte cu acestea la actul antropogonic primordial, inoculându-le primilor oameni, ***Askr*** şi ***Embla***, focul (flacăra pasională) şi dându-le chipul atrăgător şi sângele. Aparține familiei Asenilor, deşi se dovedeşte a fi duşmanul acesteia. Este un zeu al focului şi al magiei şi poate lua mai multe forme, atât animale cât şi umane. Este şiret şi malefic, fiind direct răspunzător pentru moartea lui Baldur. Într-una din

farsele sale i-a făcut pe zei să piardă temporar sursa lor de nemurire, furând merele tinereții deținute de zeița Idun. Odată i-a furat ciocanul lui Thor, care a găsit din fericire un plan pentru a-l aduce înapoi.

În misterele nordice, Loki este Lucifer. Zeii Aseni pier din cauza lui. Deşi nu se trage din Aseni, ci din familia de foc a uriaşilor - prin aceasta explicându-se predilecția pentru fapte rele - , el este tovarăşul de nedespărțit al zeilor. Prin aceasta, a devenit Asen.

La un banchet a insultat zeii denunțându-le secretele: laşitatea lui Bragi, desfrânarea zeițelor Idun şi Frigg, incestul zeiței Freyja, reuşind să scape doar transformându-se într-un somon, însă Odin l-a prins şi l-a exilat într-o peşteră întunecată.

Amanta sa este ***Angrboda*** („*Născătoarea-de-tristețe*”), cu care are trei copii monstruoşi: ***Fenris***, lupul uriaş, marele şarpe ***Jörmungand*** şi zeița lumii subterane, ***Hel*** (Moartea). Dintr-o a doua căsnicie are doi fii: ***Vali*** şi ***Narvi***. În timpul exilului lui Loki, Vali avea să se transforme într-un lup şi să-l omoare pe Narvi. Soția lui este ***Sigyn***, cea care i-a fost loială chiar şi după ce Loki a fost pedepsit pentru moartea lui Baldur. Zeul a fost legat în peştera mai sus pomenită cu intestinele lui Narvi, iar deasupra capului lui a fost pus un şarpe care scuipă venin. Sigyn culegea cu o cupă veninul şarpelui pentru a nu suferi soțul ei, însă când mergea să golească cupa, otrava curgea pe fața lui Loki. Durerea şi zvârcolirea zeului provocau cutremure. Acolo avea să aştepte Ragnarök-ul, unde a fost sortit să conducă armata răului şi să fie omorât de ***Heimdall***.

Plictiseala era o mare problemă pentru zeu, care era sătul de zilele ce curgeau lin, fără vreun eveniment care să le dea puțină culoare. El nu se putea abține de la a face farse şi de a-i expune pe zei la pericole. Uneori, îndrepta răul făcut sau îi ajuta pe zei în diferite probleme, în caz de pericol etc. Însă aceste „fapte bune” nu îl opreau pe Loki din a fi prietenul secret al giganților.

Loki reprezintă răul seducător şi în aparență frumos, care se strecoară în lume (aceasta deoarece el este reprezentat ca un bărbat frumos, chipeş). Îl găsim în esența caracterului uman sub denumirea de păcat sau pasiune. În natură, el este elementul corupător din aer, foc şi apă. În adâncurile pământului, el este flacăra vulcanică, în apă apare ca şarpele înfricoşător, iar în lumea de dincolo îl regăsim în paloarea morții. Astfel, la fel ca şi Odin, pe Loki îl găsim în întreaga natura. Loki simbolizează păcatul, răutatea, înşelătoria, trădarea etc.

Loki făcea haz de orice, până când înclinația sa pentru fapte rele îl face să apuce căi greşite, pierzând orice urmă de bunătate şi devenind extrem de egoist şi răuvoitor.

Când zeii au fost declarați demoni de către creştinism, Loki a fost confundat cu Saturn[43], care a fost şi el lipsit de atributele sale divine, ambii fiind consideraşi prototipul lui Satan. Ultima zi a săptămânii, care

[43] Divinitate italică, ce patrona muncile agricole şi roadele pământului. El a fost identificat de-a lungul timpului cu titanul Cronos, din mitologia greacă. În evul mediu el era cunoscut ca fiind zeul roman al agriculturii, justiției şi dreptății; în mâna stângă avea o seceră, iar în mâna dreaptă avea spice de grâu.

era considerată ziua sacră a lui Loki, era denumită de nordici Laugardag sau ziua-spălatului (wash-day), în engleză transmițându-se ca Saturday. Această zi nu îşi are originile etimologice în numele lui Saturn, ci al lui Sataere (hoțul prins la înghesuială), zeul teutonic al agriculturii care, se presupune, era o altă personificare a lui Loki.

Faptele fiecărui zeu în parte va duce la sfârşitul lumii vikinge. Dar cel mai mult va afecta influența negativă a lui Loki, care presăra zâzanie şi cauza probleme prin şiretlicurile sale.

CAPITOLUL III

- “AMURGUL ZEILOR” -

„Războiul escatologic, ultima şi colosala înfruntare între forţele Binelui şi ale Răului, aparţine unui fond comun indo-european”[44], regăsit în toate mitologiile, din India până în Palestina, din Egipt până în Scandinavia.

Diferenţa fundamentală dintre escatologiile mitologiilor clasice şi cea a nordicilor este că sfârşitul lumii este proiectat în viitor, în timp ce toate celelalte popoare experimentaseră deja câteva sfârşituri ale lumii, prin legendarul potop, caracteristic tuturor naţiilor (Lucian Boia afirmă că omenirea a supravieţuit unei succesiuni de trei potopuri[45]).

„Trăsăturile prea simple ale Potopului biblic nu corespundeau sensibilităţii <<romantice>> a vikingilor. Peferinţele lor se îndreptă mai curând către marea frescă, supraîncărcată de personaje fabuloase şi scene macabre. Preaplinul nu-i speria defel. Celebrul lor *Ragnarök*, sau *Crepusculul zeilor*, a fost un spectacol grandios, din care nu lipsea nimic.”[46]

Una dintre caracteristicile distinctive ale mitologiei nordice este, aşa cum am mai menţionat, credinţa că zeii nu sunt nemuritori, că rasa lor îşi va găsi, cândva, sfârşitul. Aesirii au avut un început; fiind născuţi din două elemente total opuse, cel divin şi cel al uriaşilor, ei sunt fiinţe imperfecte şi poartă în structura lor germenul morţii, hărăziţi, precum oamenii, să sufere de o moarte fizică pentru a atinge imortalitatea spirituală.

Strămoşii gotici au prevăzut, în poeticul Amurg al rasei lor, originea şi începutul naturii şi timpului. Când furtunile îndoiau pinii de pe crestele munţilor şi când spumegândele valuri se rostogoleau peste coastele stâncoase, nordicii vedeau o *luptă* continuă a naturii. Când mormăitul ursului şi urletul lupului se amestecau cu foşnetul vântului şi cu zgomotul apelor, nordicii auzeau *lupta* continuă a forţelor naturii. Dacă îşi ridicau obosiţii ochi spre cer, vedeau cum lumina *se luptă* cu întunericul. Când razele soarelui ieşeau victorioase dintre nori, acestea erau primite cu entuziasm; când se scufundau din nou în întuneric, lumina părea ruptă, dizolvându-se în mii de culori. Şi când scandinavii se uitau în propriile inimi, găseau şi aici *un conflict* nesfârşit al elementelor antagonice care îl înconjurau, semn că lupta nu era doar a naturii înconjurătoare, ci a însăşi fiinţei umane. Putem afirma că dorinţa arzândă pentru pace şi linişte este exprimată printr-un conflict final, miza lui fiind obţinerea armoniei şi nemuririi.

Acest conflict final, această dizolvare a armoniei naturii şi vieţii, este prezentată în Edda ca o moarte a zeilor.

---

[44] Lucian BOIA, *Sfârşitul lumii, o istorie fara sfârşit*, editura Humanitas, Bucureşti, 2007, p. 18
[45] ibidem
[46] ibidem

Întreaga structură a credințelor nordice este, în consecință, o dramă, fiecare pas ducând spre tragicul sfârşit. În toate povestirile eroice ale zeilor, ascensiunea şi decăderea acestora poate fi urmărită îndeaproape. Se poate observa cum au acceptat şi tolerat prezența răului, personificat prin Loki, în ținutul lor; cum îi urmau sfaturile, permițându-i să îi implice în tot felul de situații dificile din care zeii nu puteau ieşi decât prin sacrificii, cum ar fi virtutea sau pacea, iar în final lăsându-l să câştige un asemenea avantaj asupra lor (cunoscându-le toate secretele, toate planurile, toate defectele, zeii au devenit, cu voia lor, vulnerabili), încât Loki a avut oportunitatea să le răpească cel mai de preț atribut: puritatea, inocența, personificate în Baldur cel bun.

Mult prea târziu au realizat zeii cât de rău era acest spirit care şi-a găsit un loc printre ei, şi mult prea târziu au decis să îl izgonească pe Loki pe pământ, unde oamenii, urmând exemplul zeilor, îi ascultau învățăturile şi erau corupți de influența lui sinistră.

Lupta Sfârşitului lumii

Se ştie că sosirea Ragnarök-ului va fi precedată de multe semne, pe care zeii şi oamenii, dacă vor fi destul de înțelepți, le vor desluşi cum se cuvine.

Astfel, se spune că mai întâi se va produce o schimbare în ordinea firească a lucrurilor – cei dintâi o vor observa oamenii din Midgård, urmaşii lui Ask şi ai Emblei.

Mai întâi va fi un cumplit război al lumii; josnica lăcomie şi invidia vor îndemna oamenii să săvârşească fapte nebuneşti şi, fără deosebire, să se omoare unii pe alții, astfel încât părinții îşi vor omorî proprii copii şi frații se vor ucide între ei; nimeni nu va mai cunoaşte mila şi îndurarea, iar minciuna, jaful şi crima vor domni peste tot şi toate.

„Frații omoară frați;

Copii de surori

Vor împărți acelaşi sânge.[47]

Lumea este rea;

Păcatele trupeşti iau amploare.

Vor fi epoci ale sabiei, epoci ale toporului;

Scuturi sunt despicate în două;

Epoci ale furtunii, epoci ale crimelor;

Până când lumea cade moartă,

Iar oamenii nu mai cruță

[47] Vor comite adulter.

Sau nu mai au milă pentru nimeni."[48]

Crimele fiind violente, excesive, şi tot binele dispărând de pe pământ, zeii vor realiza că profeţiile existente din vechime sunt pe cale să se împlinească, şi că umbra Ragnarök-ului este foarte aproape. Sol şi Mani vor păli pe zi ce trece şi îşi vor mâna tremurând carele pe rutele lor, uitându-se cu frică la lupii din spate, care îi vor ajunge din urmă şi îi vor devora; din cauza dispariţiei zâmbetului de pe feţele astrelor, pământul va deveni trist şi rece şi groaznica iarnă Fimbul va veni. Apoi zăpada va începe să cadă din toate cele patru colţuri ale lumii, vânturi tăioase vor coborî dinspre nord şi tot pământul va fi acoperit cu un strat gros de gheaţă.

Această iarnă severă va dura timp de trei sezoane consecutive, urmate de alte trei, la fel de severe, pe parcursul cărora toată bucuria va părăsi pământul, iar crimele oamenilor vor creşte cu o rapiditate uimitoare, în timp ce, în lupta generală pentru supravieţuire, ultimele sentimente de omenie vor dispărea.

În cel mai întunecat cotlon al pădurii de fier, uriaşa Iarnsaxa/Angrboda hrănea cu sârguinţă progeniturile lui Fenris, pe cei trei lupi, Hati, Sköll şi Managarm, cu măduva criminalilor şi a celor care comit adulter; şi atât de multe erau aceste crime infame, încât aceşti monştri, aproape nesătui, reuşeau cu greu să termine mâncarea. Zilnic adunau puteri pentru a-i urmări pe Sol şi Mani, ca, într-un final, să îi prindă şi să îi devoreze, inundând pământul cu sângele ce le curgea din fălci.

Din cauza acestei calamităţi, tot pământul se va cutremura, stelele, înfricoşate, vor cădea de la locul lor, şi Loki, Fenris şi Garm, recăpătându-şi puterile, îşi vor rupe lanţurile în bucăţi şi se vor grăbi să îşi găsească răzbunarea. În acest timp, dragonul Nidhug va roade rădăcinile copacului Yggdrasil, care se va cutremura din toate crengile; cocoşul cel roşu, Fialar, situat deasupra Valhallei, va da alarma zgomotoasă, care va fi auzită şi de cocoşul din Midgård şi de cel din Niflheim.

În dimineaţa Ragnarök-ului, va cânta cocoşul Gullenkamme – pentru cea dîntâi şi ultimă dată – şi luptătorii vor fi treziţi din somn de trâmbiţatul lui puternic.

Heimdall, observând aceste prevestiri omniprezente şi auzind strigătul ascuţit al cocoşului, va suna imediat din cornul Giallar, scoţând sunetul mult aşteptat, care poate fi auzit în toată lumea. După această primă şi ultimă trâmbiţare a convocării finale, Aesirii şi războinicii din Valhalla vor sări de pe canapelele lor aurite şi se vor grăbi să iasă din marea sală, plini de vitejie, înarmaţi pentru bătălia ce va să vină şi, suindu-se pe armăsarii lor nerăbdători, vor galopa peste trepidantul pod-curcubeu spre valea Vigrid, unde se va desfăşura ultima confruntare.

Odată eliberat, Fenris îşi va deschide enorma gură; falca de jos va atinge pământul, iar cea de sus va ajunge până la ceruri. Şi, dacă ar mai fi loc, tot ar mai putea să le deschidă. Foc îi va ieşi din ochi şi nări.

În urma cutremurelor, scoarţa pământului va crăpa, iar prin aceste despicături valuri mari de apă vor inunda pământul, valuri create de şarpele lumii, Jörmungandr, care, în furia sa îngrozitoare, îşi va scăpa coada dintre fălci şi va începe să urce spre suprafaţă, unde se va grăbi să se alăture groaznicei lupte, în care va avea un rol crucial.

[48] *„Brothers slay brothers;/ Sisters' children/ Shed each other's blood./ Hard is the world;/ Sensual sin grows huge./ There are sword-ages, axe-ages;/ Till the world falls dead,/ And men no longer spare/ Or pity another."* H. A. GUERBER, *op. cit.*, p. 372-373

Atunci corabia morților, Naglfar (corabia-unghiilor), îşi va îmbarca echipajul şi va părăsi tărâmurile subpământene, unde aşteaptă de veacuri. Această corabie era construită în întregime din unghiile celor decedați, ale căror rude şi-au neglijat îndatorirea de a tăia unghiile morților înainte de a-i arde pe rug. Cel ce murea cu unghiile netăiate furniza „material” pentru construirea acestei nave, pe care atât zeii, cât şi oamenii, o doreau terminată cât mai târziu posibil. Ea era comandată de însuşi Loki. Când a acostat, Loki şi-a întâmpinat „întăririle” cu bucurie, asumându-şi rolul de conducător şi înaintând spre locul unde avea să se poarte lupta.

Aceasta nu era singura corabie care pornea spre Vigrid, o a doua fiind lansată în larg sub comanda lui Hrym, şi ducând cu ea toți uriaşii gheții, înarmați până în dinți şi nerăbdători să poarte bătălia cu Aesirii, pe care i-au urât dintotdeauna.

În acelaşi timp, Hel s-a târât, printr-o crăpătură făcută în pământ, din casa ei subterană, urmată îndeaproape de câinele iadului, Garm, de răufăcătorii aflați în acest tărâm posomorât, şi de dragonul Nidhug, care zbura deasupra câmpului de bătălie, purtând între aripi cadavre.

Dintr-odată, cerurile s-au despicat, prin aceste crăpături făcându-şi loc Surtr, cu sabia sa din flăcări, care întrece ca strălucire însuşi soarele, urmat de fiii săi; şi cum zburau ei peste Bifröst, cu intenția de a distruge Asgård-ul, curcubeul s-a frânt sub copitele cailor uriaşilor.

Zeii ştiau foarte bine că, de acum, sfârşitul lor era aproape, şi că slăbiciunile lor şi refuzul de a vedea semnele prevestirii îi puneau în mare dezavantaj, deoarece Odin avea doar un singur ochi, Tyr doar o singură mână, iar Frey nu avea decât un corn de cerb cu care să se apere, în locul sabiei sale invincibile.[49] Totuşi, Aesirii nu au dat semne de disperare, ci, ca adevărați zei ai războiului, au îmbrăcat cele mai bogate veşminte, şi au călărit, bine dispuşi, spre câmpul de bătălie, determinați să nu îşi dea viețile cu una, cu două.

În timp ce zeii îşi adunau forțele, Odin a mai călătorit pentru ultima oară la fântâna Urdar, unde, sub copacul răsturnat, Nornele stăteau tăcute, cu fețele acoperite de văluri şi cu pânzele distruse la picioare. Aici tatăl zeilor va apela la sfatul lui Mimir care, pentru prima oară, nu îi va răspunde; după care se va sui iar pe cal şi va porni spre a se alătura luptei.

Combatanții erau acum adunați pe câmpia Vigrid. Pe de o parte erau dispuşi calmii, dar severii Aesiri, Vani, eroii, berserkerii şi valkiriile; de cealaltă parte era adunată grămada pestriță formată din Surtr, înfiorătorii uriaşi ai gheților, armata lui Hel, şi Loki cu urmaşii săi teribili: Garm (una dintre cele mai temute creaturi ale întunericului), Fenris şi Jörmungandr. Lupul Fenris se va repezi şi fălcile lui căscate vor sfâşia cerul, în vreme ce flăcările care îi vor țâşni din nări vor arde totul. Jörmungandr va sufla un nor uriaş de otravă, care va pârjoli cerul şi pământul, răspândind fum şi putoare.

Toate forțele antagonice erau acum dezlănțuite într-un torent de ură, fiecare membru luptând cu o determinare cumplită. Cu un zgomot puternic, ce s-a auzit mai tare decât zarva bătăliei, care umplea deja universul, Odin şi lupul Fenris şi-au ciocnit forțele violent, în timp ce Thor a atacat Şarpele Lumii, iar Tyr

[49] Această sabie a fost condiția cu care Frey s-a putut căsători cu Gerd, fiica a doi uriaşi, deoarece Gerd nu lăsa pe nimeni să o pețească, decât dacă aduceau ca zestre cel mai de preț obiect al lor. În cazul lui Frey, posesiunea cea mai valoroasa a zeului a fost sabia vrăjită, Sabia Luminii, menită să fie mânuită în bătălia finală.

se lupta cu câinele Garm. Frey îşi va încerca forţele cu Surtr, Heimdall cu Loki, pe care l-a mai învins odată, iar restul armatei forţelor Binelui se vor angaja într-o luptă plină de curaj.

Însă, în ciuda antrenamentelor zilnice pe care le făceau în cetatea cerească, locuitorii Valhallei vor fi sortiţi pieirii, iar Odin va fi printre primii care va cădea. Nici chiar curajul şi atributele superioare ale Tatălui Suprem nu l-au putut ajuta să facă faţă forţelor răului, personificate prin lupul Fenris. La fiecare moment al luptei, mărimea colosală a lupului lua proporţii până când fălcile sale larg deschise au cuprins tot spaţiul cuprins între cer şi pământ, iar monstrul fioros s-a aruncat asupra tatălui zeilor şi l-a înghiţit cu totul.

Niciunul dintre ceilalţi zei nu l-a putut ajuta pe Odin în acel moment crucial, deoarece era o perioadă de grea încercare pentru toţi. Frey a depus eforturi eroice, însă sabia lui Surtr avea să îl lovească mortal. În lupta sa cu vechiul său duşman, Loki, Heimdall s-a descurcat mai bine, însă ultima sa victorie a fost scump plătită, deoarece şi el avea să cadă. Lupta dintre Tyr şi Garm a avut acelaşi sfârşit tragic, iar Thor, după o luptă teribilă cu Jörmungandr, omorându-l pe acesta cu o lovitură puternică de ciocan, chiar dacă s-a dat în spate nouă paşi, a căzut otrăvit de sângele veninos ce curgea din gura şarpelui.

Vidar, după ce a văzut că Odin a fost înghiţit de Fenris, a traversat toată câmpia pentru a-şi răzbuna stăpânul divin, lupul uriaş găsindu-şi sfârşitul după ce zeul şi-a pus piciorul în falca de jos a lui Fenris, împingându-se în cea de sus până le-a rupt în bucăţi. Vidar reuşeşte să îl omoare în acest fel pe Fenris mulţumită sandalelor confecţionate special pentru ultima confruntare.

Odată ce zeii, împreună cu războinicii, au pierit în luptă, Surtr şi-a aruncat, dintr-odată, scânteile de foc peste ceruri, pământ şi cele nouă regate ale lui Hel. Flăcările mistuitoare au cuprins trunchiul masiv al frasinului Yggdrasil, ajungând până la palatele aurite ale zeilor, transformându-le în cenuşă. Vegetaţia pământului a fost şi ea distrusă, iar căldura insuportabilă a făcut ca toate apele să se agite şi să clocotească.

Marea conflagraţie s-a dezlănţuit cu sălbăticie până când totul a fost transformat în cenuşă, iar pământul, înnegrit şi cicatrizat, a început să se scufunde încet sub valurile fierbinţi ale mării. Ragnarök-ul venise într-adevăr; tragedia universală se terminase, actorii divini fiind nimiciţi, iar haosul părea că a pus din nou stăpânire pe tot. Însă ca într-o piesă de teatru, după ce toţi eroii principali vor fi fost ucişi şi cortina s-a lăsat, audienţa încă mai aşteptând ca favoriţii săi să apară şi să aducă omagiu publicului, aşa şi popoarele nordice şi-au imaginat că, deoarece tot răul a fost distrus de flăcările lui Surtr, din ruinele generale Binele se va ridica din nou, pentru a-şi relua cursul pe pământ, iar unii zei aveau să se întoarcă pentru a domni în ceruri pentru totdeauna.

Regenerarea Universului

Strămoşii nordici credeau cu tărie în conceptul de regenerare, şi susţineau că, după o perioadă de timp, pământul, curăţat prin foc şi purificat prin scufundarea în mare, se va ridica din nou, cu toată frumuseţea sa imaculată, şi va fi luminat de un Soare, al cărui car va fi condus de o fiică a lui Sol, născută înainte ca Lupul să îi devoreze mama. Noul astru nu va mai fi imperfect, aşa cum a fost primul astru, iar razele sale nu vor mai fi atât de arzătoare încât să fie necesar un scut special pentru protejarea carului şi a pământului. Aceste raze, mult mai binevoitoare, vor ajuta, curând, pământul să îşi reînnoiască mantia verde

ce îl acoperea odinioară, iar florile şi fructele să se găsească din abundenţă. Două fiinţe umane, o femeie, Lif, şi un bărbat, Lifthrasir, aveau să se ridice din străfundurile pădurii lui Mimir, unde îşi găsiseră refugiu în timpul dezlănţuirii lui Surtr. În acel loc ascuns ei s-au cufundat într-un somn adânc, neştiind nimic despre distrugerea ce se petrecea în jurul lor, şi au rămas acolo, hrăniţi de roua dimineţii, până când au putut să ia în stăpânire pământul regenerat.

Toţi zeii care reprezentau forţele naturii dezlănţuite au fost ucişi pe câmpul Vigrid, în afara lui Vali şi Vidar, personificări ale forţelor naturii indestructibile, care aveau să meargă pe câmpul Ida unde se vor întâlni cu fiii lui Thor, Modi şi Magni, personificările puterii şi energiei, care au salvat ciocanul sacru al tatălui lor.

Pe câmpul Ida aveau să se întâlnească şi cu zeul Hönir, cel dat la schimb Vanilor pentru Frey şi Freya, eliberat de obligaţiile pactului divin prin moartea zeilor Vani. Şi din lumea întunecată a morţilor, unde a zăcut atât timp, avea să se ridice Baldur, împreună cu fratele său Hödr, cu care s-a împăcat, şi alături de care avea să trăiască în pace şi armonie perfectă. Trecutul a pierit pentru totdeauna, iar zeii supraviețuitori îşi puteau aminti de el fără amărăciune şi resentiment. Amintirea foştilor lor camarazi de arme le era, însă, dragă. De aceea, din când în când, aveau să se strângă laolaltă şi să povestească aventuri din trecut. Astfel, plimbându-se într-o zi pe câmpul Idavold, aveau să găsească discurile de aur cu care se jucau înainte de marea tragedie.

Când mica adunare de zei şi-a întors privirea îndurerată spre locul unde erau odată palatele cereşti, au fost surprinşi să observe că marele palat al lui Odin, Gimli, era întreg, stând strălucitor în faţa lor, acoperişul aurit al castelului fiind mai luminos decât Soarele. Grăbindu-se să ajungă acolo, nu mică le-a fost surprinderea să descopere că aici se refugiaseră toţi vitejii supraviețuitori ai luptei.

Dar cum noua lume nu va fi scutită de prezenţa răului, aici va exista şi un loc pentru pedepsirea celor ce nu se supun legilor. Astfel, avem un loc al pedepsei, Naastrand (ţărmul corpurilor moarte), aflate la sud, departe de lumina caldă a soarelui. În Naastrand se afla o construcţie teribilă, vastă, cu uşi ce se deschid spre nord. Este construită numai din cozi de şarpe, împletite ca nişte nuiele. Însă toate capetele şerpilor sunt întoarse spre interiorul clădirii, unde varsă râuri de venin asupra celor ce au comis crime, sperjur şi adulter.

Trebuie menţionat că, ştiind că acest război este inevitabil, zeii urmează cursul destinului, dar nu tremurând sau cu disperare, ci bucuroşi şi neînfricaţi, ca într-un joc, căci acesta avea să fie ultimul. Odin porneşte în bătălie purtând cea mai frumoasă armură; ştie că urmează să moară şi tocmai din acest motiv se înveşmântează aşa cum face o mireasă pentru nunta sa. Iar toţi zeii îl urmează, chiar şi cei lipsiţi de arme şi armuri. Toţi sunt determinaţi să moară în plină glorie.

Faptul că zeii au creat lumea prin uciderea uriaşului Ymir a fost un semn al propriei lor distrugeri. Germenul morţii era în natura lor încă de la începuturi, şi acest germene s-a dezvoltat în timp ce puterea lor se irosea ca, într-un final, să ajungă să fie consumată. Ceea ce e născut este sortit pieirii, comparativ cu cel nenăscut, care nu poate îmbătrâni.

Creşterea graduală a „microbului” morții şi irosirea puterii zeilor este profund schițată în toată mitologia. Zeii nu pot fi cuceriți decât dacă ei înşişi devin slabi; căci aceasta este natura lucrurilor. Pentru a o putea cuceri pe frumoasa Gerd, Frey trebuie să renunțe la sabia sa, dar când marele conflict final are loc, zeul nu mai are arma pentru a lupta. Pentru ca lupul Fenris să fie înlănțuit, Tyr trebuie să renunțe la mâna sa dreaptă. Cum va mai putea el lupta astfel la momentul Ragnarök-ului? Baldur nu ar fi murit dacă zeii nu ar fi fost orbi şi înfumurați; nechibzuința lor a pus arma în mâna duşmanului. Când Loki a fost exilat, înlănțuit în peşteră, fiind astfel separat de Odin, moartea zeilor a devenit un final inevitabil, cele două principii antagoniste, Binele şi Răul, neputând fi separate fără consecințe majore.

Toate ființele Răului (uriaşii, lupul Fenris, Loki etc.) sunt elemente distructive care au fost create: oceanul a devenit un şarpe feroce, focul s-a transformat într-un lup lacom. Loki însuşi este focul vulcanic produs în străfundurile pământului; şi apoi mai avem toată paloarea lumii subterane a lui Hel, cu umbrele sale, viața care s-a transformat în umbra morții.

Imperfecțiunea naturii este foarte bine reprezentată în Edde. Soarele era atât de fierbinte, încât zeii au trebuit să ataşeze un scut carului, pentru ca astrul să nu ardă tot ceea ce îl înconjoară; focul era atât de distrugător, încât zeii au trebuit să îl lege pentru a nu transforma pământul în cenuşă. Viața, după moartea naturală, nu continua doar în sălile strălucitoare ale Valhallei, ci şi în regiunile subterane, printre umbrele lui Hel.

Care sunt puterile ce se află în opoziție pe câmpul de luptă? Pe de o parte îi avem pe cei care au condus şi binecuvântat pământul şi cerul; în opoziție îi găsim pe eternii lor duşmani, acele puteri care au luat naştere înainte ca cerul şi pământul să fie create, şi cele care s-au dezvoltat în pământ şi în ape, pe care niciun zeu Asa nu le poate cuceri. Din Muspellsheim au venit fiii lui Muspel, în armuri strălucitoare; din lumea lui Muspel sunt originare soarele, luna şi stelele. Deoarece pământul a fost făcut din corpul lui Ymir, uriaşii trebuie să asiste la distrugerea lumii. Este o lege fundamentală a lumii prin care toate lucrurile îşi vor găsi distrugerea prin ele însele (noi suntem proprii noştri călăi), fiecare lucru conținând o forță inerentă care, într-un final, îi va provoca sfârşitul. Acesta este sensul perisabilității lucrurilor sau al corupției. Toate forțele se opun una alteia. Odin, a cărui sursă a vieții este cerul, este ucis de Fenris, focul pământesc, care a adus tot felul de beneficii vieții oamenilor. Dar lupul, după ce a învins, este sortit să cadă, fiind ucis de Vidar, nepieritoarea şi incoruptibila forță a naturii. În această luptă este angajat atât pământul, cât şi cerul. Zeul norilor (Thor) şi personificarea valurilor (şarpele Jörmungandr) sunt într-o continuă luptă, norii şi oceanul distrugându-se reciproc.

Hel şi umbele sale sunt purtate în acest conflict final, însă Eddele nu menționează aportul lor la această luptă. Dar cum ar putea să participe? Căci ele nu sunt decât spirite, materie goală, fiind doar vanitatea inimii, fără substanță; sunt doar întunericul care înfăşoară pământul, dar care nu este capabil de acțiune.

Marele antagonism ce caracterizează lumea este înlăturat în această ultimă conflagrație, în care puterile rivale se distrug reciproc. Ragnarök-ul este dezlănțuirea tuturor puterilor haosului, un conflict între ele şi ordinea stabilită la creație. Focul, apa, întunericul şi moartea lucrează împreună pentru a distruge lumea. Zeii şi inamicii săi se întâlnesc într-o răfuială universală, generală şi se duelează, la final rămânând doar ruine.

În gândirea scandinavă, sfârşitul reprezintă începutul. Moartea este elementul central, unde prezentul şi viitoarea existenţă se întâlnesc. Când viața se termină, se petrece o schimbare, vine o nouă zi şi un nou soare fără umbra răului.

CAPITOLUL IV

- Í LOK[50] -

Timp de mai bine de două secole, istoricii au explorat o lume nouă dar, în acelaşi timp, veche, născută din cenuşa timpului şi din dorința arzătoare a cercetătorilor germani de a găsi originile popoarelor gotice. După cum menționam şi la începutul acestui studiu, baza cercetărilor a fost investigarea lingvistică. Dacă nu ar fi fost dorința fraților Grimm de a descoperi legătura etnico-religioasă dintre popoarele germanice, bazându-se pe analize lingvinstice, o mare parte a universului scandinav ar fi rămas, în continuare, o necunoscută. Desigur, existau textele islandeze, vechi de sute de ani, ale misionarilor creştini şi ale invățaților nordici (cum a fost Snorri Sturlusson). Însă acestea sunt manuscrise redactate în limba latină sau islandeză, ceea ce limitează accesul la aceste surse.

Din momentul în care cercetătorii secolului XVIII au început să arate un interes real față de istoria şi religia nordicilor, pagini întregi au început să curgă, acestea conținând atât miturile propriu-zise, cât şi interpretări ale acestora şi analogii cu miturile şi religiile clasice.

Una dintre căile alese de istoricii religiilor a fost încercarea de interpretare etică a miturilor, căutându-i originea în natura ciudată a omului, în moralitatea acestuia. Adepții acestei teorii susțin că mitologia nu este decât ficțiune creată pentru a mulțumi, satisface natura spirituală, morală şi emoțională a omului. Zeii, conform acestei interpretări, reprezintă virtuțile şi viciile umane, emoțiile, facultățile mintale, forța fizică etc., personificate. Odin, susțin ei, este înțelepciunea, Baldur reprezintă bunătatea, Heimdall grația etc. Thor este personificarea puterii şi curajului, uriaşii reprezintă lenea cauzatoare de neputință şi aroganță. Conflictul dintre Thor şi uriaşi este lupta interioară a omului. Moartea lui Baldur, cel ucis de Höder, la instigarea lui Loki, urmată de moartea Nannei, soția lui Baldur, cauzată de durerea pierderii celui mult iubit, urmată de uciderea lui Höder de către Vali, plânsetul naturii pentru moartea zeului luminii şi refuzul lui Hell de a îl elibera din Helheim, toate acestea capătă alte valențe în ochii cercetătorilor. Astfel, forța fizică, stârnită de dorințele lumeşti (Höder), ghidate de păcat (Loki), ucide inconştient inocența (Baldur). Dragostea (Nanna) moare cu inima sfâşiată de durere. Schimbările bruşte de comportament (Vali) slăbesc forța fizică (Höder); însă inocența (Baldur) a dispărut din lume, condamnată să rămână în ținutul lui Hell până la regenerarea pământului, după Ragnarök. Interpretarea etică îi tranformă pe zei în simboluri ale spiritului, iar uriaşii devin atribute ale corpului uman; între cele două, trup şi suflet, este o permanentă luptă pentru supremație.

O altă interpretare este cea fizică, sau interpretarea naturii, personificarea rezultatelor vizibile ale forțelor naturii. Divinitățile sunt forțe şi fenomene naturale personificate, iar demonstrația acestei teorii se bazează pe analiza etimologică a numelor zeilor, pe analiza atributelor, locuințelor şi realizărilor lor. Se crede că aceasta este adevărata interpretare a tuturor mitologiilor, de aceea constituie cheia dezlegării miturilor nordice. Însă ea nu poate fi înțeleasă integral decât dacă este corelată cu interpretarea etică. Cu alte cuvinte, o interpretare pur antropomorfică nu este suficientă. Fenomenele şi forțele naturii au fost

[50] (islandeză) Final

personificate de strămoşii vikingi în zei, însă miturile au fost elaborate pentru a servi şi corespunde cu natura morală, intelectuală şi emoțională a vieții omului şi trăirilor acestuia. Zeii au fost imaginați cu forme, atribute şi sentimente umane. Nordicii au făcut ca mitologia să reflecte natura umană, şi i-au „îmbrăcat" pe zei cu propriile lor credințe şi convingeri în puterile minții şi corpului, cu propria lor luptă a binelui împotriva răului, a virtuții şi binelui împotriva a ceea ce este greşit.

După cum afirma Rudolf Keyser, zeii sunt puterile dezlănțuite ale naturii, înzestrate cu personalitate. Ei dirijează lumea, creată tot de ei; însă „lângă ei stau mărețele zeițe ale destinului şi timpului, nornele, care susțin structura lumii, şi copacul atotcuprinzător al lumii."[51] Viața lumii este o luptă „între zeii buni ai luminii, pe de o parte, şi progeniturile materiei haotice, giganții, forțele perturbătoare ale naturii, pe de alta. Această luptă se reflectă şi în ființa umană: spiritul vine de la zei, corpul aparține lumii giganților; astfel avem o continuă luptă pentru supremație. Dacă spiritul iese învingător prin virtute şi curaj, omul ajune în ceruri după moarte, pentru a lupta alături de zei împotriva puterilor răului; dar dacă partea materială a omului câştigă, subjugând spiritul prin slăbiciune şi dorințe mârşave, atunci omul este predestinat să se scufunde, după moarte, în lumea giganților din străfundurile lumii, alăturându-se puterilor malefice în războiul cu forțele binelui."[52]

Religia vechilor scandinavi este, se poate spune, stranie. Aceasta deoarece nu se încadrează în definiția clasică: ei nu aveau dogme, nu există indicii privind existența unor preoți/druizi, a vreunui tip de rit, iar clădirile şi altarele lor sunt departe de a putea fi numite temple[53]. Credința în zeii lor este diferită de percepția mediteraneană, în sensul că ei îşi percepeau zeii ca nişte strămoşi glorioşi, ajunşi să fie zeificați datorită actelor lor de bravură. Zeii lor sunt născuți, creați, nu existau dintotdeauna, de la începutul timpului. „Religia" lor se manifesta prin gesturi semnificative, nu doar prin ofrande şi rugăciuni (în cazul vikingilor, găsim mărturii ale incantațiilor adresate zeilor războiului, chemări la luptă şi sprijin). Iar elementul supranatural avea o importanță majoră în viața cotidiană a vikingilor.

Pentru nordic, lumea în care trăieşte nu este una simplistă, deoarece ştie că dincolo de ea există un alt univers, la care poate avea acces doar prin mijloace magice (rune, incantații). Astfel, lectura unor texte care oglindesc viața cotidiană a scandinavilor reflectă în permanență supranaturalul: „eroul care se plimbă în natură şi vede dintr-odată cum dintr-o crăpătură iese un cap de om care începe să îi recite versuri; zăreşte în vis două păsări frumoase care se ucid între ele şi trage concluzia că fiica sa va fi pricina morților celor doi soți succesivi ai ei; văzându-şi bărbatul cum se împiedică, eroina înțelege că acesta urmează să moară; taurul furios care linge cenuşa lucrurilor arse va cauza moartea proprietarului său etc."[54]

Cu cât ne apropiem de anul 1000, „amenințarea" creştinismului este tot mai pronunțată. Religia vikingilor pare, la prima vedere, în pericol de a dispărea într-o manieră brutală, ştiind cum s-a făcut creştinarea altor popoare (ruşii). Însă, surprinzător sau nu, trecerea de la o credință la alta s-a făcut lent, paşnic. Aceasta şi din cauza faptului că scandinavii, odinioară maeştri ai măcelului, începuseră să se

[51] R. B. ANDERSON, *op. cit., p. 140*
[52] ibidem
[53] Mărturiile lui Adam din Bremen, conform cărora s-ar fi aflat un templu scandinav, radical la Uppsala, în cinstea lui Odin, nu pot fi considerate reale, ținând cont de fervoarea de care dădea dovada în încercarea de a demonstra caracterul păgân al religiei vikinge şi de imposibilitatea arheologilor de a găsi rămăşițe ale unui asemenea edificiu.
[54] Régis BOYER – *Islanda medievală*, editura All, Bucureşti, 2001, p. 49

stabilească în zone liniştite, punând armele în cui şi sperând la o viață liniştită. Au renunțat cu timpul la raidurile atât de temute de europeni, întemeindu-şi ținuturi în zone mult mai benefice economic, în zone cu climă generoasă față de nevoile lor de supraviețuire. Noua religie nu le era total necunoscută, intrând în contact cu ea în numeroasele lor drumuri pe teritoriile Franței, Britaniei, Germaniei etc., unde creştinismul deja se înrădăcinase.

În plus, ținând cont de credința lor inițială într-un zeu măreț, mai bun şi mai just decât toți cei de dinainte de Ragnarök, este mai mult decât de înțeles de ce au ales să dea uitării atât de uşor vechii zei.

*
* *

După cum am semnalat la început, mitologia nordică, plină de farmec şi mister, de necunoscut şi de barbarisme (după cum au fost considerate legendele vikinge de către primii propovăduitori ai creştinismului în Nord), constituie o altă lume. Aparte. Unică. Dar care lasă loc interpretărilor şi conexiunilor cu alte religii, mai ales cu cosmogonia şi Apocalipsa biblică.

„Ragnarök-ul celtic este, fără nici o îndoială, *un* sfârşit al lumii, dar nu reprezintă *sfârşitul* lumii, aşa cum este descris de cele 3 monoteisme şi anume ca sfârşit total al cosmosului. Căci după formidabila încleştare descrisă anterior <<apare un pământ nou, verde, frumos şi fertil, cum nu a fost niciodată. Un nou Soare, mai strălucitor decat cel de dinainte, îşi va relua cursa pe cer>>, afirmă Eliade.

Acest sfârşit al lumii reprezintă, în consecință, doar finalul unui mare ciclu, urmat de debutul unui alt ciclu.”[55]

[55] Gerard Méssadie, *op. cit.*, p. 151

ANEXE

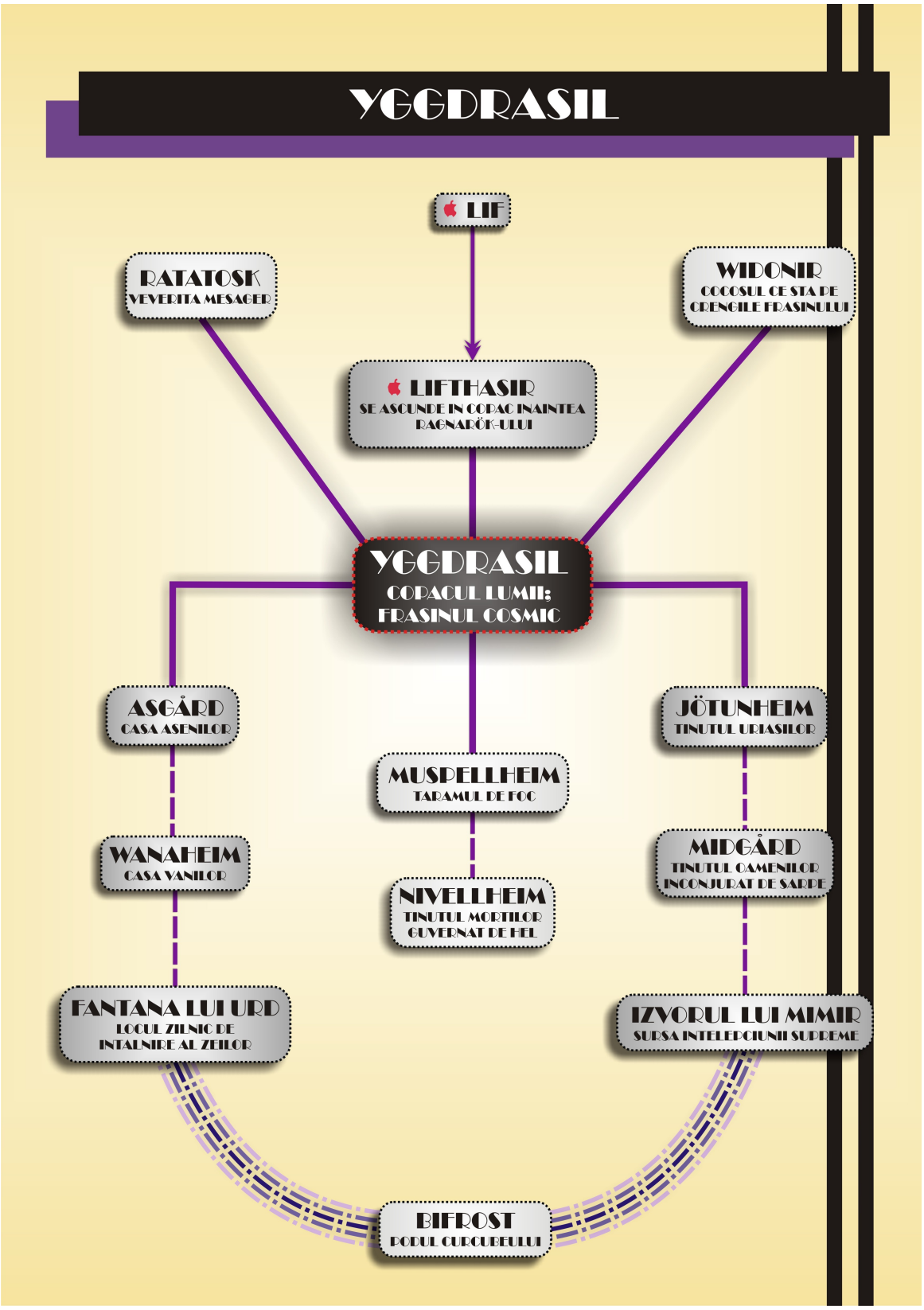
YGGDRASIL
LIF
RATATOSK
VEVERITA MESAGER
WIDONIR
COCOSUL CE STA PE CRENGILE FRASINULUI
LIFTHASIR
SE ASCUNDE IN COPAC INAINTEA RAGNARÖK-ULUI
YGGDRASIL
COPACUL LUMII; FRASINUL COSMIC
ASGÅRD
CASA ASENILOR
JÖTUNHEIM
TINUTUL URIASILOR
MUSPELLHEIM
TARAMUL DE FOC
WANAHEIM
CASA VANILOR
MIDGÅRD
TINUTUL OAMENILOR INCONJURAT DE SARPE
NIVELLHEIM
TINUTUL MORTILOR GUVERNAT DE HEL
FANTANA LUI URD
LOCUL ZILNIC DE INTALNIRE AL ZEILOR
IZVORUL LUI MIMIR
SURSA INTELEPCIUNII SUPREME
BIFROST
PODUL CURCUBEULUI

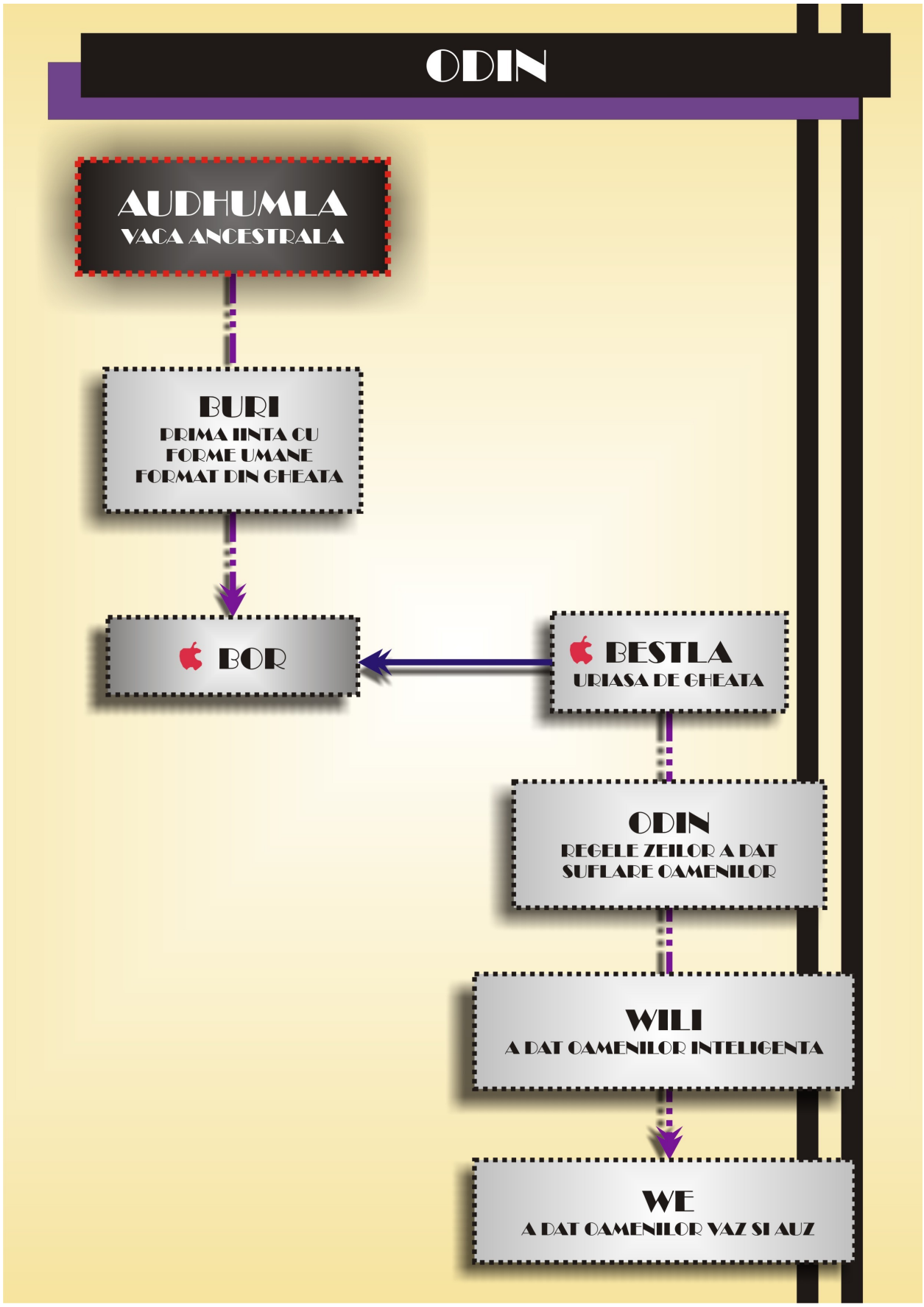
ODIN
AUDHUMLA
VACA ANCESTRALA
BURI
PRIMA FIINTA CU FORME UMANE FORMAT DIN GHEATA
BOR
BESTLA
URIASA DE GHEATA
ODIN
REGELE ZEILOR A DAT SUFLARE OAMENILOR
WILI
A DAT OAMENILOR INTELIGENTA
WE
A DAT OAMENILOR VAZ SI AUZ

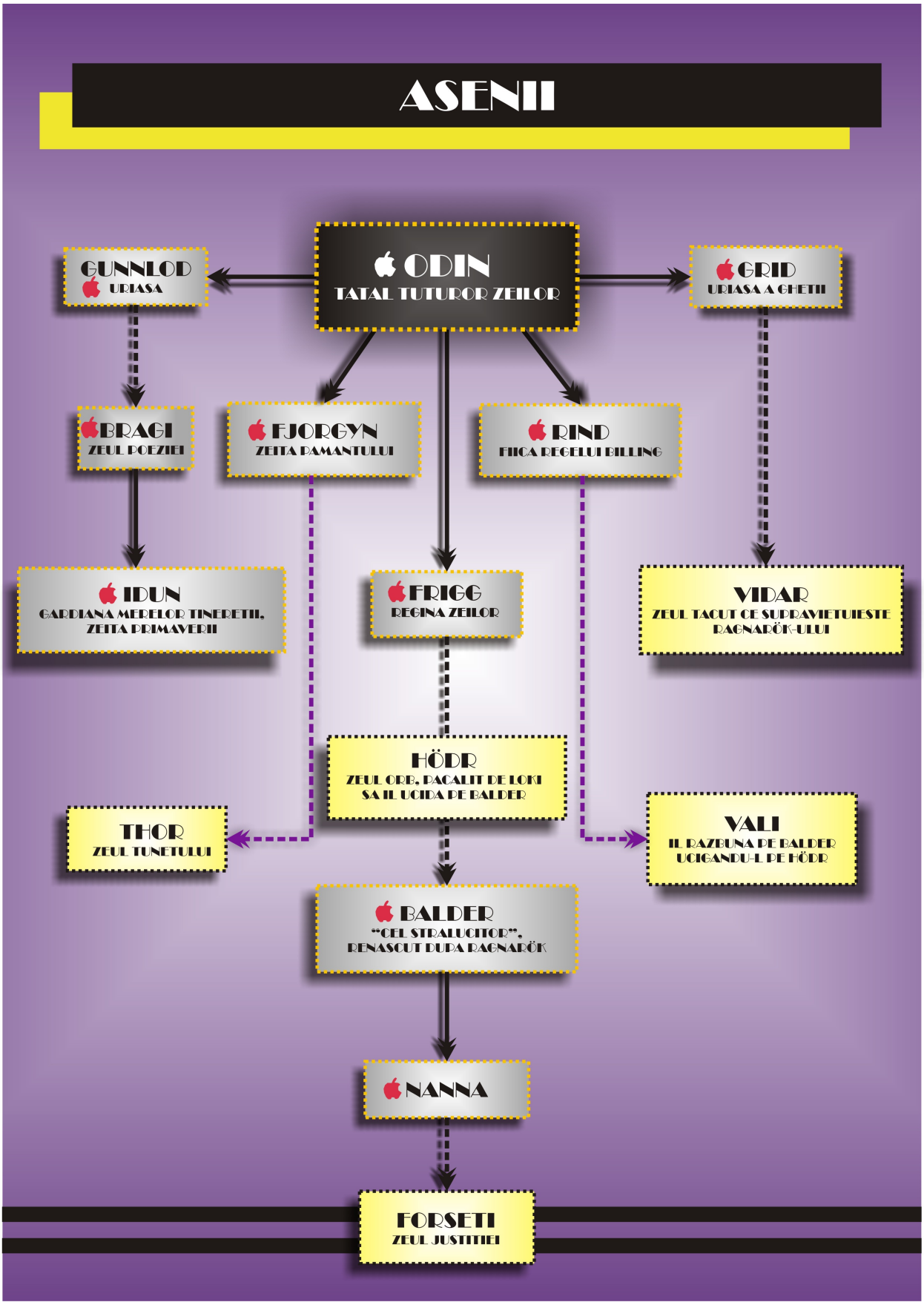
ASENII
ODIN
TATAL TUTUROR ZEILOR
GUNNLOD
URIASA
GRID
URIASA A GHETII
BRAGI
ZEUL POEZIEI
FJORGYN
ZEITA PAMANTULUI
RIND
FIICA REGELUI BILLING
IDUN
GARDIANA MERELOR TINERETII,
ZEITA PRIMAVERII
FRIGG
REGINA ZEILOR
VIDAR
ZEUL TACUT CE SUPRAVIETUIESTE
RAGNARÖK-ULUI
HÖDR
ZEUL ORB, PACALIT DE LOKI
SA IL UCIDA PE BALDER
THOR
ZEUL TUNETULUI
VALI
IL RAZBUNA PE BALDER
UCIGANDU-L PE HÖDR
BALDER
“CEL STRALUCITOR”,
RENASCUT DURA RAGNARÖK
NANNA
FORSETI
ZEUL JUSTITIEI

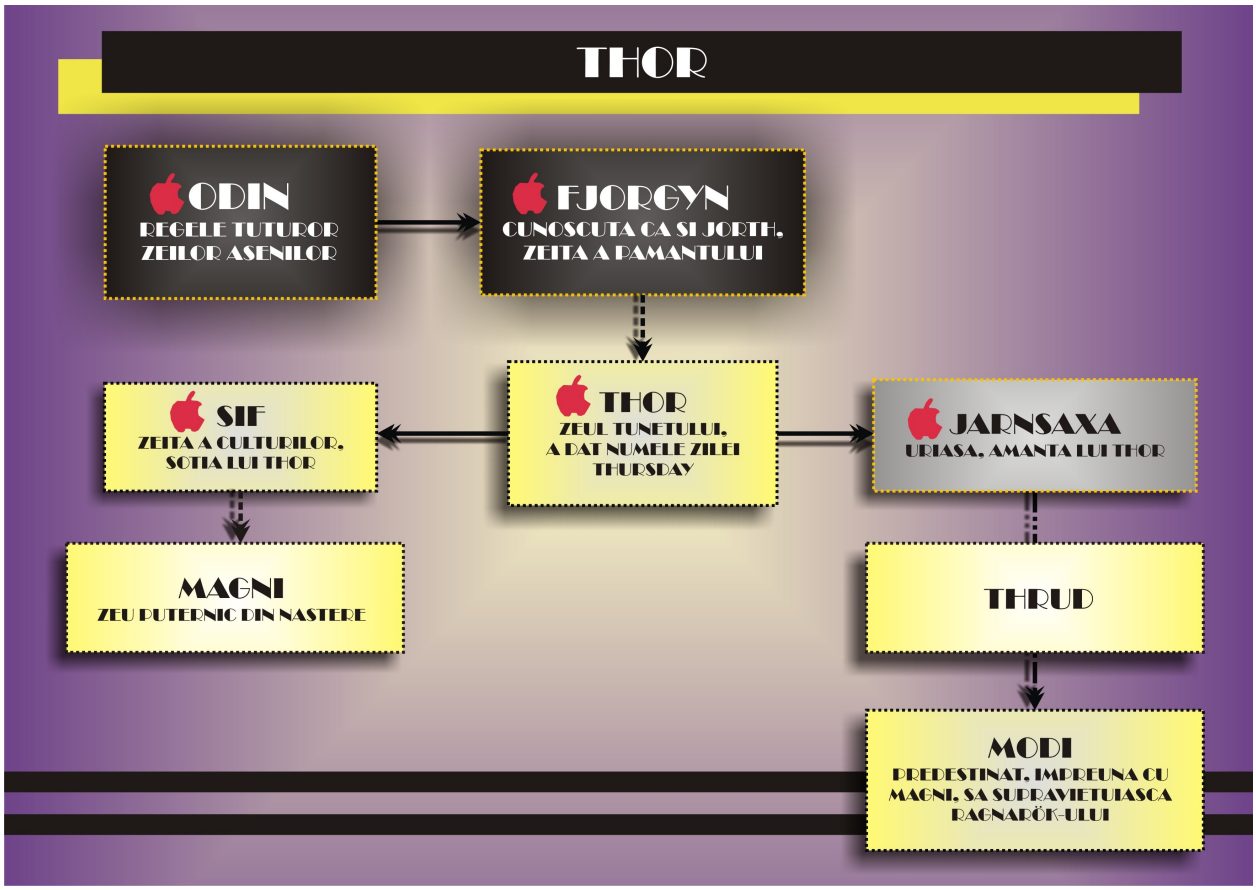
THOR
ODIN
REGELE TUTUROR ZEILOR ASENILOR
FJORGYN
CUNOSCUTA CA SI JORTH, ZEITA A PAMANTULUI
SIF
ZEITA A CULTURILOR, SOTIA LUI THOR
THOR
ZEUL TUNETULUI, A DAT NUMELE ZILEI THURSDAY
JARNSAXA
URIASA, AMANTA LUI THOR
MAGNI
ZEU PUTERNIC DIN NASTERE
THRUD
MODI
PREDESTINAT, IMPREUNA CU MAGNI, SA SUPRAVIETUIASCA RAGNARÖK-ULUI